

# SBI PEN. ASSN.'S SAMVAD

स्टेट बँक पेन्शनर्स असोसिएशन (मुंबई सर्कल), पुणे यांची गृहपत्रिका

Price Rs. 3/-



॥ स्वयमेव मृगेद्रता ॥

## संवाद

मनामनांचा मेळ जुळावा । द्वेषाचा लवलेश नसावा ॥

सादासी प्रतिसाद मिळावा । वाद नको संवाद असावा ॥

Vol.-1

Issue - 8

फेब्रुवारी २००९

February 2009

### संवादकीय

सभासद मित्रांनो,

आपण बँकेतून निवृत्त झालो की, हुश्र करतो. सुटलो बुवा एकदाचे सहीसलामत. आता साठी आली, आता आराम करायचा.

पण कसचे काय. वयाची साठीच ती. शरीर कुर्कुऱायला सुरूवात होऊ लागते. गुडघेदुरवी, स्पाँडिलायटीस अशी काहीतरी दुखणी सुरू होतात. बी.पी. तर बँकेच्या कामाच्या ताण-तणावांनी आधीच सुरू झालेले असते. बँकेचे आणि हृदयविकाराचे फार जवळचे नाते आहे. काहींना तो आलेला असतो; काहींना बँकेच्या डॉक्टरांनी तो आणलेला असतो. डॉक्टरी व्यवसायात नेहमीच 'भयाचा व्यापार' चालतो असे डॉक्टर लोकच सांगतात. 'एकदा ह्या ह्या टेस्ट करून घ्या मला काही शंका आहेत.' असे डॉक्टरांनी म्हटलं की आपण भयभीत होतो. कारण आजकाल कुणालाच स्वतःची जबाबदारी घ्यायची नसते.

असे आजार सुरू झाले की कविवर्य भा.रा.तांबे ह्यांच्या 'संध्याछाया भिविती हृदया' ह्या ओळीची आठवण येते व मनाची हुरहुर चुकीच्या विचारांनी काम करू लागते. 'मला काही झाले तर नाही ना ?'

पण मित्रहो, काही काळजी करू नका. काळ फार पुढे गेलेला आहे. विज्ञान आता प्रगत झालेले आहे. जगाच्या पातळीवर वृद्धत्वावर संशोधन सुरू असून जगात कोणालाच वृद्धत्व येवू नये, म्हणून त्या वृद्धत्वावर मात करण्यासाठी संशोधन सुरू आहे. ज्येष्ठांचे मनोबल वाढेल असेच हे विचार आहेत. तेव्हा मित्रांनो, शेवटच्या क्षणापर्यंत आपण आनंदी, आरोग्यपूर्ण, दीर्घायुषी राहणार आहोत ही खूपगाठ मनाशी बांधा. हाच विचार परत परत करा. हा विचार रामनामासारखा रोज १०० वेळा म्हणा. अहो, जसा तुम्ही विचार करता तसेच होता, हा सिद्धांतच आहे. माझी प्रकृती ठणठणीत आहे असे नेहमी मित्रांना हसून सांगा, काही थोडा फार त्रास असला तरी. कारण तुमचे विचारच तुम्हाला उभारी देतात. तुमच्या शरीरात एकावर अठरा शून्य एवढ्या पेशी आहेत. तुमच्या मनातील 'मी

ठणठणीत आहे' हा विचार सगळ्या पेशींना पोहोचतो व त्या तरूण दिसायला लागतात. चेहऱ्यावर तुमच्या हसू फुटते, तुम्ही एकदा आरशात पहा व म्हणा की, मी आता तरूण दिसू लागलो आहे. मित्रहो, हा खास प्रयोग करून पहाच. तुमच्या स्वतःचा आत्मविश्वास वाढेल. आजार नक्कीच कमी होऊ लागतील. कारण तुमच्या विचारांनीच तुमची ताकद वाढणार आहे. भले मग तुमचे वय कितीही असो. तुम्हाला माहीत आहे की, आपल्या शरीरातील सर्व पेशी, संपूर्ण वर्षात विभाजनाने नवीन होत असतात. रक्ताच्या प्रत्येक थेंबातील सर्व पेशी दर तीन महिन्यांनी विभाजनामुळे नवीन होतात. ह्याचा अर्थ तुमचे शरीर जर एका वर्षात नवीन पेशींचे बनते आहे तर तुम्ही म्हातारे नाहीच. अगदी तरूण तुर्क आहात. अहो हाच शास्त्रीय सिद्धांत आहे. आहे की नाही गंमत ? तेव्हा तरूणांनो, आता कामाला लागा. कशासाठी ? अहो, तुम्हाला 'सेवानिवृत्ती झाली पुढे काय ?' किंवा 'माझ्या कल्पनेतील सुखी संसार' ह्या विषयावर 'संवाद' मासिकासाठी लेख लिहायचा आहे ना ? वयाच्या २५ ते ६० वर्षात तुम्ही उत्कर्षाची भरारी मारली, बँकेत प्रमोशन्स घेतली, घरे झाली, मुले उत्तम निघाली, तुम्ही सासरे/आजोबा झालात.

आता साठीच्या वळणावर हे पुढील तारूप्य तुमचे एक नवीन करीयर ठरावे ह्या दृष्टीने त्याकडे पहा. काय करायचे आहे ते ठरवा. भले तुमचे वय ६०, ७० काहीही असो. हिंदु धर्म शास्त्राप्रमाणे तुम्हाला १२० असे पूर्ण आयुष्य आहे. नवीन संशोधनामुळे तुम्ही ह्याही पुढील भरारी मारणार आहात, तेव्हा प्लॅनिंग करा, लिहा व सदर लेख ३१ मार्च २००९ पर्यंत न चुकता पाठवा. तुम्हाला बक्षिस देण्यास आम्ही आतुर आहोत, आणि हो, महत्वाचे म्हणजे हे लेख असे असावेत की, सर्व ज्येष्ठांनी आचरणात आणावेत. 'मी पंतप्रधान होणार', 'मी चंद्रावर जाणार' असे मुलांसारखे लेख नकोत. कारण आता आपण ज्येष्ठ आहोत, अनुभवाने समृद्ध आहोत आणि आपला उत्साह देखील कायम आहे. तेव्हा सर्वांना शुभेच्छा.

- शरद शिंगवेकर

Visit us at : [www.sbpensionerspune.org](http://www.sbpensionerspune.org)

e-mail : [sbipenmumbai@yahoo.com](mailto:sbipenmumbai@yahoo.com)

(Ref : Corporate Centre e-Circular No.CDO/P&amp;HRD-PM/98/2008-09 Dated 12-02-2009 )

**Table-1 RATES OF DEARNESS RELIEF PAYABLE TO PENSIONERS WHO HAVE RETIRED (A) PRIOR TO 1-11-1987 and (B) BETWEEN 1-11-1987 & 31-10-1993** **Annexure-I**

Sr. No.	Basic Pension + F.D.R. (as applicable)	Dearness Relief for the months <b>February 2009 to July 2009</b> (Average Index - 3370) (Slabs - 692)
i)	Upto Rs.1,250=00	463.64 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R.
ii)	Rs.1,251=00 to Rs.2,000=00	Rs.5,795=50 + 380.60 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.1,250=00
iii)	Rs.2001=00 to Rs.2,130=00	Rs.8,650=00 + 228.36 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.2,000=00
iv)	Above Rs.2,130=00	Rs.8,946=87 + 117.64 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.2,130=00

**Table-2 DEARNESS RELIEF PAYABLE TO PENSIONERS WHO HAVE RETIRED ON OR AFTER 1-11-1993 UPTO 31-10-2002**

Sr. No.	Basic Pension	Dearness Relief for the months <b>February 2009 to July 2009</b> (Average Index - 3370) (Slabs - 555)
i)	Upto Rs.2,400=00	194.25 % of Basic Pension
ii)	Rs.2,401=00 to Rs.3,850=00	Rs.4,662=00 + 160.95 % of Basic Pension in excess of Rs.2,400=00
iii)	Rs.3,851=00 to Rs.4,100=00	Rs.6,995=77 + 94.35 % of Basic Pension in excess of Rs.3,850=00
iv)	Above Rs.4,100=00	Rs.7,231=64 + 49.95 % of Basic Pension in excess of Rs.4,100=00

**Table No.3 Dearness Relief payable to Pensioners who have retired on or after 1-11-2002 for the months from February 2009 to July 2009**

(Average Index - CPI - for quarter ended June 2008 :- 3370 ; and No. of Slabs - 270)

Rate of Dearness Relief on Pension (Ignore decimals from 3rd place onwards) :- **48.60 %** of Basic pension

**Dearness Relief payable to Family Pensioners** **Annexure - II**

(i) Dearness Relief for Family Pensioners whose spouse (Pensioner) died or retired (a) before 1-11-1993 (b) on or after 1-11-1993 but before 1-4-1998 and (c) on or after 1-11-2002 will be paid as per the tables given for the pensioners in Annexure-I.

(ii) The Dearness Relief of Family Pensioners whose spouse (Pensioner) died or retired on or after 1-4-1998 but before 1-11-2002 will be as per the following table :-

Sr.No.	Basic Family Pension	Dearness Relief for the months <b>Feb. 2009 to July 2009</b> (Average Index - 3370) (Slabs - 421)
i)	Upto Rs.3,550=00	101=04 %
ii)	Rs. 3,551=00 to Rs. 5,650=00	Rs. 3,586=92 + 84.20 % of Basic Family Pension in excess of Rs. 3,550=00
iii)	Rs. 5,651=00 to Rs. 6,010=00	Rs. 5,355=12 + 50.52 % of Basic Family Pension in excess of Rs. 5,650=00
iv)	Above Rs. 6,010=00	Rs. 5,536=99 + 25.26 % of Basic Family Pension in excess of Rs. 6,010=00

**S.B.I.Pensioners' Association  
(Mumbai Circle), Pune  
Panaji (GOA) Zonal Sub-Centre  
Notice of the Annual General Meeting**

11<sup>th</sup> Annual General Meeting of our Panaji (Goa) Zonal Sub-Centre will be held on Sunday the 12<sup>th</sup> April 2009 at 9.30 a.m. at State Bank Complex, Patta Plaza, behind Kadamba Bus Terminal, New Building of Staff Training Centre, Panaji (Goa) to transact the following business.

**AGENDA**

- 1) To condole the death of Bank's Pensioners/Family Pensioners and Associate members whose names were reported after the last AGM.
- 2) To confirm the Minutes of the last AGM.
- 3) Managing Committee's Report for the year 2008 to be read, discussed and adopted.
- 4) To honour the Senior Members who have completed / will be completing 75 years of age during the period from 31-03-2008 to 12-04-2009.
- 5) Speech of the Chief Guest
- 6) Speech of the President of Panaji (Goa) Sub-Centre
- 7) Speeches of the special invitees & office-bearers of our Circle Association.
- 8) Any other business with the permission of the Chair.

All the members from Goa, Ratnagiri & Sindhudurg Districts are requested to attend the meeting.

The Pensioners' Meet arranged by the Bank on the same day will start at 12.00 noon at the same venue as above. All members in Ratnagiri/Sindhudurg Districts and Panaji (Goa) Module area of operation are requested to attend the meeting. Please inform other members known to you regarding AGM.

Snacks/Tea will be followed by lunch. Please note that no separate Notice of this Annual General Meeting will be sent to the members.

I.H.Dias  
Secretary

**स्टेट बँक ऑफ इंडिया पेन्शनर्स असोसिएशन  
(मुंबई सर्कल), पुणे  
पणजी (गोवा) झोनल सब-सेंटर  
वार्षिक सर्वसाधारण सभेची नोटिस**

पणजी झोनल सब-सेंटरची ११ वी वार्षिक सर्व साधारण सभा रविवार दि.१२ एप्रिल २००९ रोजी सकाळी ९ || वाजतां स्टेट बँक कॉम्प्लेक्स, पट्टो प्लाझा, कदंब बस टर्मिनलचे मागे, स्टाफ ट्रेनिंग सेंटर (नवीन इमारत), पणजी (गोवा) येथे आयोजित केली आहे. या सभेत खालील कामकाज होईल.

**कार्यक्रम पत्रिका**

- १) गतवर्षीच्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेनंतर ज्या मृत सभासदांची नांवे कार्यालयास कळविलेली आहेत अशा मृत सभासदांना श्रद्धांजली वाहणे.
- २) गतवर्षीच्या सर्वसाधारण सभेचा वृत्तांत वाचून मंजूर करणे
- ३) कार्यकारी मंडळाच्या २००८ सालच्या अहवालास मंजूरी देणे.
- ४) ३१-०३-०८ ते १२-०४-०९ या कालावधीत ज्यांच्या वयास ७५ वर्षे पूर्ण झालीत/होतील अशा सर्व ज्येष्ठ सभासदांचा सत्कार करणे.
- ५) माननीय प्रमुख पाहुण्यांचे भाषण.
- ६) माननीय अध्यक्षंचे भाषण.
- ७) माननीय श्री.बी.जी.दांडेकर, यांचे मार्गदर्शनपर भाषण.
- ८) अध्यक्षंच्या परवानगीने आयत्या वेळच्या विषयांवर चर्चा करणे.

गोवा तसेच रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील सर्व सभासदांना विनंती की त्यांनी वरील वार्षिक सर्वसाधारण सभेला उपस्थित रहावे. तसेच वर उल्लेख केलेल्या सभास्थानी त्याच दिवशी दुपारी १२ वाजतां आपल्या बँकेने पेन्शनर्स सभा (Pensioners' Meet) आयोजित केली आहे. तरी याही सभेस सर्वांनी उपस्थित रहावे ही विनंती. कृपया वरील दोन्ही सभांबद्दल आपल्या ओळखीच्या सभासदांना सूचना द्यावी.

चहा/अल्पोपहाराची व्यवस्था सभास्थानीच केली आहे. तसेच या वार्षिक सर्वसाधारण सभेची वेगळी नोटीस सभासदांना पाठविली जाणार नाही याची सर्व सभासदांनी नोंद घ्यावी.

आय.एच्.डायस  
सेक्रेटरी

## ठाणे-मुलुंड युनीट -

स्टेट बँक सेवानिवृत्तांचे सांस्कृतिक मंडळ, ठाणे-मुलुंड हे सांस्कृतिक मंडळ स्थापन होऊन ४ वर्षे पूर्ण झाली आहेत. ठाणे-मुलुंड विभागातील सेवानिवृत्तांनी एकत्र येऊन कांहीतरी विधायक कार्य करावे ह्या उद्देशाने स्थापन झालेल्या मंडळातर्फे दरवर्षी खालील विधायक उपक्रम चालू ठेवले आहेत.

(१) श्रावण महिन्यात महिलांसाठी हळदी-कुंकू समारंभ; (२) आपल्या ठाणे येथील ऑफिसमध्ये चालविण्यात येणाऱ्या वाचनालयात विविध विषयांवरील मराठी, हिंदी व इंग्रजी भाषेतील जवळजवळ ६५० पुस्तकांचा समावेश असून, सभासदांनी देणगी म्हणून दिलेल्या पुस्तकांबरोबरच, सभासदांनी सुचवलेली व नवीन खरेदी केलेली पुस्तकेही सभासदांना घरी वाचनासाठी उपलब्ध करून दिली जातात. त्याचबरोबर, अनेक दिवाळी अंकही दिवाळीच्या प्रसंगी वाचावयास उपलब्ध करून दिले जातात. (३) सेवानिवृत्तांसाठी वैद्यकीय शिबीराचे दरवर्षी आयोजन केले जाते. (४) ऑक्टोबर २००८ पासून एक नवीनच उपक्रम सुरू करण्यात आला आहे. त्यानुसार दर दोन महिन्यांनी, पहिल्या मंगळवारी आपल्या ठाणे येथील ऑफिसमध्ये जमून, मंडळाच्या एका सदस्याने साधारणतः १ ते १॥ तासाचा एक कार्यक्रम सादर करणे. त्यात - आपल्या वाचनात आलेल्या एखाद्या सुंदर पुस्तकाबद्दल वा आपल्या छंदाबद्दल माहिती देणे, कथाकथन, कविता वाचन, प्रवास वर्णन, सुगम संगीत गायन इत्यादींचा समावेश असतो. आतापर्यंत असे तीन कार्यक्रम सादर करण्यात आले आहेत.

(१) २ ऑक्टोबर ०८ रोजी श्रीमती संपदा वागळे यांनी 'किक' - म्हणजे किस्से आणि कविता - हा कार्यक्रम सादर केला. (२) २ डिसेंबर ०८ रोजी श्री.गोविंद साठे यांनी त्यांच्याजवळ असलेल्या जुन्या पण अवीट गोडीच्या मराठी-हिंदी गाण्यांच्या ध्वनीमुद्रिका श्रोत्यांना ऐकविल्या. (३) ३ फेब्रुवारी २००९ रोजी श्रीमती गीता सुळे यांचा 'कथाकथनाचा' बहारदार कार्यक्रम झाला.

पुढील कार्यक्रम दि. ७ एप्रिल २००९ रोजी आपल्या सर्कल असोसिएशनचे सेक्रेटरी श्री.लळिंगकर हे 'अरुणाचल प्रदेश व तेथील जन-जीवन' या विषयावरील एक 'स्लाइड-शो' सादर करणार आहेत. तरी सर्व सभासदांनी याचा जरूर लाभ घ्यावा ही विनंती.

श्रावण महिन्यात महिला सभासदांसाठी हळदी-कुंकू समारंभ संपन्न झाला. सौ.शुभदाताई गोखले यांचे शुभहस्ते दीप-प्रज्वलन झाल्यावर धनश्री गोखले यांचे 'संस्कृत सुभाषितातील अर्थवैभव' या विषयावर अभ्यासपूर्ण असे भाषण झाले. एम्.ए.ला संस्कृत विषयात सुवर्णपदक विजेत्या धनश्रीताईंनी श्लोकांचा अर्थ लिलया उलगडून आनंदाची बरसात केली. संपदाताई वागळेनी आभार मानले.

विदुला तुसे यांच्या उत्कृष्ट नियोजनामुळे कार्यक्रम रंगतदार झाला. ४०-५० सभासदांनी हजर राहून आनंद लुटला व चणे आणि मसाला दुधाचा आस्वाद घेऊन रसिक परतले.

ठाणे-मुलुंड परिसरातील सर्व सेवानिवृत्तांनी वरील सर्व उपक्रमात सहभागी व्हावे ही विनंती.

- शरद गडकरी, सचिव

\*\*\*\*\*

### स्टेट बँक पेन्शनरांचा मेळावा

स्टेट बँक ऑफ इंडियाच्या नौपाडा, ठाणे ह्या शाखेतर्फे शुक्रवार दि. ०५/१२/२००८ रोजी सायंकाळी ५.०० वाजता बँकेच्या पेन्शनरांचा एक मेळावा आयोजित करण्यात आला होता. ह्या सभेसाठी मुख्य अतिथी म्हणून श्री. जे.के. पाटील, रिजनल मॅनेजर, ठाणे विभाग हे उपस्थित होते. ह्या सभेला सुमारे ५० पेन्शनर्स उपस्थित होते व त्यामध्ये महिला पेन्शनर्सची उपस्थिती उल्लेखनीय होती.

सभेच्या सुरवातीस श्री. दिवेकर ह्यांनी अतिथींचे स्वागत केले. असोसिएशनचे अध्यक्ष श्री.व्ही.एम. गोखले ह्यांनी अतिथींचा परिचय करून दिला व त्यांचे स्वागत केले. त्यानंतर उपस्थितांनी आपल्या अनेक अडचणी - उदा. टीडीएस कापणे, पीपीएफ वरील व्याजाबद्दल, नौपाडा शाखेतील जागेच्या अडचणीबद्दल, तेथील ग्राहक सेवेबद्दल अनेक सूचना केल्या व इतर ग्राहकांची मते खूपच वलेशकारक असतात असे सांगितले. तसेच बँक अधिकाऱ्यांनी असे आश्वासन दिले की ह्या सर्व सूचना करणाऱ्यांना बँकेबद्दल वाटत असणाऱ्या अपरंपार अशा आपलेपणातून निर्माण झालेल्या आहेत. ह्या प्रश्नांना शाखाव्यवस्थापक श्री. दिपक दांडेकर व श्री. पाटील ह्यांनी समर्पक उत्तरे दिली.

ह्यानंतर आपले एक पेन्शनर श्री.अनिल वाडेकर ह्यांनी सर्व उपस्थितांना कळकळीचे आवाहन केले की

सर्व पेन्शनरांनी 'Internet Banking' सुविधेचा वापर सुरू करावा, जेणे करून बँकेतील गर्दी कमी होऊन सभासदांना घरबसल्या Utility Bills, MSEB Bills, MINL Bills etc.) अदा करता येतील. त्याचप्रमाणे बँकेची इतर बरीच कामे बँकेत न जाता करता येतील. ह्या संदर्भात उपस्थितांच्या अनेक प्रश्नांना श्री. वाडेकर ह्यांनी सुयोग्य उत्तरे देऊन ही सुविधा अत्यंत Safe and Foolproof असल्याचे सांगितले. श्री. वाडेकर ह्यांच्या आवाहनाला चांगला प्रतिसाद मिळाला असून ते लवकरच असो. ऑफिसमध्ये ह्या सुविधेच्या वापराबद्दल संपूर्ण माहिती सांगून प्रात्यक्षिक करून दाखविणार आहेत. श्री. व्ही.एम. गोखले ह्यांनी श्री. वाडेकर ह्यांना आपला पूर्ण पाठिंबा असल्याचे जाहीर केले. श्री. कर्वे ह्यांनी आभार मानल्यावर अल्पोपहार व कॉफीपान होऊन सुमारे एक ते दीड तास चाललेल्या सभेचे समापन झाले.

- माधव शहाणे, सचिव, ठाणे युनीट

टीप : ज्या कोणास इंटरनेट बँकिंगविषयी जास्त माहिती पाहिजे असेल त्यांनी श्री. वाडेकर यांच्या मोबाईल क्रमांक - ९९६९०२५८७५ वर संपर्क साधावा.

\*\*\*\*\*

### कोल्हापूर युनीट :

दि. ९ फेब्रुवारी २००९ रोजी शिवाजी उद्यमनगर येथील रामभाई सामाणी सभागृहामध्ये युनीटचा 'तिळगुळ' समारंभ आयोजित केला होता. त्यामध्ये आपल्या सहसभासद सौ.पौंक्षे व सौ.कानिटकर यांनी त्यांच्या संगीत शिक्षिका सौ.कुलकर्णी यांचे सहभागाने एक सुगमसंगीत व नाट्यसंगीताचा बहारदार कार्यक्रम सादर केला. त्यात आपले सभासद श्री.कानिटकर यांनी तबल्यावर, तर श्री.रोटीथोर यांनी हार्मोनियमवर उत्तम साथ केली. सर्व उपस्थितांनी सर्व गाण्यांना उत्कृष्ट दाद दिली. सौ.नामजोशींच्या हस्ते सर्व कलाकारांचा यथोचित सत्कार करण्यात आला. त्यानंतर आपल्या एक सहसभासद सौ.कांचन रमेश धमाले यांचे 'नाम-महात्म्य' या विषयावर छान प्रवचन झाले. श्री.प्रकाश चित्रे यांनी त्यांचा परिचय करून दिल्यावर सौ.धमाले यांनी आपल्या प्रवचनात मनःशांतीसाठी नामसंकीर्तन कसे आवश्यक आहे व त्यानुसार आपले वर्तन कसे असावे याचे उत्तम निरूपण केले. सौ.सुरेखा गुप्ते यांनी त्यांचा हार्दिक सत्कार केला. त्यानंतर तिळगुळ व हळदी-कुंकू समारंभ झाला.

दुग्धपानानंतर कार्यक्रमाची सांगता झाली. ७० सभासद व सहसभासदांनी यात भाग घेतला. श्री. अशोक स्वामी यांनी आभार प्रदर्शन केले. सूत्रसंचालन श्री.चित्रे यांनी केले. कार्यक्रम यशस्वी होण्यासाठी सर्वश्री करंबेळकर, आर.आर.कुलकर्णी, आर.जी. कुलकर्णी, नलावडे व स्वामी यांनी विशेष परिश्रम घेतले.

- प्रकाश चित्रे, सचिव, कोल्हापूर युनीट

### Congratulations !

☼ One of our members from Nagpur Shri.Anil V. Patki has been appointed as Managing Director of "Shri Narkesari Prakashan", well-known Printers and Newspaper publishers of "Daily Tarun Bharat" from Nagpur. Before retirement in August 2007 Shri.Patki served the Bank successfully in various capacities including as a Branch Manager of our Amravati & Chandrapur Branches. He is also, at present, a 'Vidarbha Prant Sampark Pramukh' of RSS.

While congratulating him on behalf of our Association we wish him a success in his new assignment as Managing Director of Shri Narakesari Prakashan.

☼ We also heartily congratulate Miss Aarti Vakil, daughter of Shri.Jayant Vakil, Secretary of our Nagpur ZSC, for winning a "Silver" medal in 'Chess' competition held during 41<sup>st</sup> All India Central Revenue Sports Meet 2008-09 held at Mumbai. We wish her grand successes in future also.

- Secretary

### अभिनंदनीय

आपल्या संघटनेचे अनेक सभासद 'न मे कर्मफले स्पृहा' अशा वृत्तीने सार्वजनिक काम करीत असतात हे खरे. त्यांच्या निरपेक्ष कामाची पोच पावती समाज कृतज्ञतापूर्वक देतो.

आपले ग्रंथालय चालविणारे एक कार्यकर्ते श्री.सुभाष गोविंद बेलसरे यांचा 'ज्येष्ठ नागरिक संघ प्रेमनगर परिसर, पुणे ३७' यांच्या वतीने आदर्श सेवाव्रती कार्यकर्ता ट्रॉफी देवून नुकताच गौरव करण्यात आला. श्री.बेलसरे यांचे सहर्ष अभिनंदन.

- सेक्रेटरी

**District-wise Alphabetical List of New Members admitted after August 2008**

(Kindly refer earlier list printed in SAMVAD for August 2008)

**Pensioner Members****Ahmednagar**

PM/9485 MR.NARAYAN J. DARANDALE  
 PM/9603 MR.SANTOSH L.GORE  
 PM/9487 MRS.HARSHADA H. KOLHATKAR  
 PM/9538 MR.VIJAYKUMAR G.WALUNJKAR  
 PM/9441 MR.SUREH D.MATTE

**Akola**

PM/9597 MR.VIJAY K.CHOPDE  
 PM/9595 MR.JAYANT S.MAHAJAN  
 PM/9596 MR.SHAMRAO K.MISALE  
 PM/9627 MR.GAJANAN B.SADATKAR  
 PM/9562 MR.SUDHAKAR VISHNU WASE  
 PM/9574 MR.ASHOK D.KHANDARE

**Amravati**

PM/9572 MR.SUREH BAPURAO PIDADI  
 PM/9571 MR.MOHD.JAFAR QURESHI  
 PM/9591 MR.PRAMOD S.THETE  
 PM/9455 MR.NITIN B.UMARIKAR

**Buldana**

PM/9599 MR.RAMESH N.GADEKAR  
 PM/9598 MR.BAPURAO N.GAIKWAD  
 PM/9600 MR.MANO HAR D.JADHAV  
 PM/9601 MR.VASANT O.KATKAR

**Dombivli**

PM/9606 MR.DILIP SHANTARAM KULKARNI  
 PM/9527 MR.VIDYADHAR A.DESHPANDE  
 PM/9444 MR.SUBHASH P. SAPRE  
 PM/9443 MR.BHIKU MAHADEV TAMBÉ  
 PM/9469 MR.CHANDRAKANT L.UTEKAR  
 PM/9470 MR.ANANT SADASHIV BANE

**Goa**

BM/9544 MR.COSMOS D.FERNANDES  
 PM/9434 MR.DEVENDRA MADHAV GAWASKAR  
 PM/9543 MR.MUKUND J.KAMAT  
 PM/9484 MR.SURESH S.KAMULKAR  
 PM/9436 MR.SHRI VALLABH G. KHARANGATE  
 PM/9494 MR.ASHOK B.MALKAERNEKAR  
 PM/9545 MR.NARSINH M MANGESHKAR  
 PM/9541 MR.YESHVANT BALANAIK  
 PM/9629 MR.MAHAN HARI PARVATKAR  
 PM/9542 MR.MARIO DA COSTA PEREIRA  
 PM/9618 SMT.THELMAA.E.PEREIRA  
 PM/9435 SMT.MILAN DATTARAM SALKAR  
 PM/9617 MR.YAHIYAM.SHAIKH  
 PM/9628 MR.DEEPAK K.SOLANKI  
 PM/9513 MR.SANTANO FRANCIS VIEGAS

**Jalgaon**

PM/9433 MR.SUDHAKAR KASHINATH JOSHI  
 PM/9547 MR.ATMARAM TULSHIRAM PATIL  
 PM/9432 MR.SHIVAJI DASHRATH SANANSE  
 PM/9492 MR.RAVINDRA L.SHIMPI  
 PM/9462 MR.SHASISHEKHAR P.KULKARNI  
 PM/9536 MR.ANANDRAO T.SALUNKHE  
 PM/9431 MR.GOPINATH ZAMBAR SHIMPI  
 BM/9463 MR.PRALHAD PIRAJI THAKUR

**Kolhapur**

PM/9537 MR.NANDKUMRA R. KULKARNI  
 PM/9495 MR.NOORMOHAMED S.MULANI  
 PM/9540 MR.GOVIND P.PARANJAPE  
 PM/9488 MR.JAYANT B.RUKADIKAR  
 PM/9437 MR.SURESH DINKARRAO SAWANT  
 PM/9466 MR.SITARAM G.ZEPLÉ  
 PM/9515 MR.JOTIRAM TUKARAM PATIL  
 PM/9496 MR.PRATAP V.SARDESAI  
 PM/9464 MR.PRAKASH DADABA SHINDE

**Latur**

PM/9461 MR.PANDURANG R.DESHMUKH

**Mumbai**

PM/9548 MR.ULLHAS KHANDERAO AJINKYA  
 PM/9507 MR.ARUN DAMODAR ARAS  
 PM/9524 MR.GURURAJ KRISHNA AVDHANI  
 PM/9450 MR.ANILANKUSH BAGAYATKAR  
 PM/9554 MR.MOHAN P.BALVALLI  
 PM/9528 MR.MAHADEO NARAYAN BANDEKAR  
 PM/9530 MR.ARVIND EKNATH BANDODKAR  
 PM/9517 MR.DIWAKAR YESHWANT BHAVE  
 PM/9499 SMT.YASMIN ASHOK BHISE  
 PM/9478 MRS.PRIYA VIVEK CHANDAN  
 PM/9521 MR.PRAKASH K.CHANDSARKAR  
 PM/9550 MR.DNYANOBA T. CHAPHEKAR  
 PM/9520 MR.PHIROZE F. DARUWALLA  
 PM/9483 MR.SADIQ MOHSINBHAI DAS  
 PM/9472 MR.MANCHI F.DAVER  
 PM/9475 MR.SUDARSHAN K.DEORUKHKAR  
 PM/9531 MR.VISHWANATH T.DHULAP  
 PM/9447 MRS.JYOTI R.INAMDAR  
 PM/9611 MRS.RAJASHREE J.JOSHI  
 PM/9482 MR.SHRIKRISHNA G.KAMERKAR  
 PM/9453 MR.RAMESH NARSU KANCHAN  
 PM/9446 MR.ARVIND J. KHADAMKAR  
 PM/9522 MR.HIRALAL M. KODWANEY  
 PM/9442 MRS.REKHA SUNIL KSHIRSAGAR  
 PM/9477 MR.ANAND T.KUDALKAR

PM/9471 MR.ANAND GAJANAN LAVAHATE  
 PM/9479 MR.R.B.MANSUKH  
 PM/9505 MR.CHANDRAKANT N.PHANSEKAR  
 PM/9449 MR.YOGENDRAA.PIKLE  
 PM/9609 MR.S.R.PRABHUKHADPE  
 PM/9445 MRS.DHANLAKSHMI RAGHUVARAN  
 PM/9529 MR.RAMESH R.RANE  
 PM/9448 MR.PUNJARAM G.SANAP  
 PM/9506 MR.HARISH V.SAWANT  
 PM/9523 MR.SURYAKANT G. SHAH  
 PM/9519 MR.NAUSHAD M.SHAIKH  
 PM/9476 MR.VILAS VITHAL SHINDE  
 PM/9481 MRS.ROSY ALVITO SOARES  
 PM/9474 MR.BEHERAM J.SUKHESWALA  
 PM/9510 MR.DEEPAK K.TALPADE  
 PM/9473 MRS.SHUBHADA R. TATKE  
 PM/9549 MR.RAMESH WAMAN TAYSHETE  
 PM/9518 MRS.VANDANAB.TELANG  
 PM/9452 MR.NIRANJAN B.VADHAVKAR  
 PM/9525 MR.DIGAMBAR R.VANJARE  
 PM/9509 MR.B.VISHWANATH  
 PM/9511 MR.A.N.WADEKAR  
 PM/9551 MR.VISHWANATH S.JOSHI  
 PM/9613 MR.GIRIDHAR T.PAWAR

**Nagpur**

PM/9569 MR.BALIRAM N.BHAISARE  
 PM/9566 MR.PRAKASH A.BORADKAR  
 PM/9602 MR.DATTATRAYA R.DEGWEKAR  
 PM/9625 MR.AMOB CHINTAMANI DEO  
 PM/9561 MR.ARVIND D.DESHKAR  
 PM/9560 MR.MUKTANAND M.DONGRE  
 PM/9623 MR.MORESHWAR R.DUSSAWAR  
 PM/9577 MR.VIJAY D.GUNDAPWAR  
 PM/9559 MR.HARIBHAU PUNDLIKRAO INGOLE  
 PM/9565 MR.RAMESHWAR S.INJEWAR  
 PM/9624 MR.JANARDAN R.KADU  
 PM/9570 MR.PRAMOD R.KATE  
 PM/9592 MR.JAGDISHCHANDRA R.KHEKALE  
 PM/9568 MRS.CHANDA S.MADANKAR  
 PM/9593 MR.AJIT SHRINIWAS MARATHE  
 PM/9567 MR.LALBAHADUR V.MURARKAR  
 PM/9563 MR.CHANDRAKANT D.PANDE  
 PM/9576 MR.NILKANTH M.PARATE.  
 PM/9575 MR.SHAMRAO M.RAMTEKE  
 PM/9594 MR.PUNDLIK K.SAHARE  
 PM/9590 MR.PRAKASH R.WAGARKAR

**Nandurbar**

PM/9493 MR.SHIVAJI KHANDU KANADE

**Nashik**

PM/9581 MR.DILIP G.BELAPURKAR  
 PM/9489 MR.SHARAD M.DESHMUKH  
 PM/9490 MR.ASHOK CHINTAMAN MORE  
 PM/9535 MR.BHASKAR DHONDIRAM MORE  
 PM/9465 MR.SUHAS VAMAN WANI  
 PM/9558 MR.VISHWAMITRAL.RAMAWAT  
 PM/9582 MR.PUNDLIK LAXMAN THORAT

**Pune**

PM/9615 MR.SANTOSH ANANDA BARI  
 PM/9424 MR.VIRENDRA BRAGANZA  
 PM/9438 MRS.SWATI ABHAY CHAUDHARI  
 PM/9557 MR.PRAVINKUMAR D.DESAI  
 PM/9498 MR.ANIL ANANTRAO DESHPANDE  
 PM/9425 MR.RAJANIKANT R.DHOBLE  
 PM/9429 MR.RAVINDRA R.DHONGADE  
 PM/9619 MR.MOHAN SONBA GAIKWAD  
 PM/9512 MR.ABDULLA GUDUBHAI GAJEKHAN  
 PM/9614 MR.VILAS VASUDEO GANDHE  
 PM/9587 MR.SHRIKANT N.GULVANI  
 PM/9503 MR.T.HARISH  
 PM/9620 MRS.MANIK RAVINDRA JAVKHEDKAR  
 PM/9439 MR.BHALCHANDRA R.JOSHI  
 PM/9514 MR.SUDHIR V.JOSHI  
 PM/9491 MR.MADHUKAR J.KASAT  
 PM/9588 MR.RAMBHAU D.KHAJBHAGE  
 PM/9440 MRS.SWATI P.KHAMBETE  
 PM/9622 MR.DATTATRYA S.KHATAVKAR  
 PM/9427 MR.APPASAHEB DEU KURUNDWADE  
 PM/9423 MRS.SANJIWANI D. MOHOLKAR  
 PM/9426 MR.TAHERKHAN K.MULLA  
 PM/9589 MR.VYANKATESH L.NARAYANKERI  
 PM/9497 MR.BALU KISAN NARWADE  
 PM/9430 MRS.VINAYA VISHWAS PAWAGI  
 PM/9585 MRS.ANUJAANIL PONKSHE  
 PM/9621 MR.RAJENDRA R.SAHASRBUDHE  
 PM/9584 MR.UTTAMRAO DEORAO SALUNKHE  
 PM/9534 MR.DNYANESHWAR S.TAMBADE  
 PM/9586 MR.PRAKASH SHRIPAD THUSE  
 PM/9616 SMT.JAYSHREE S.TRYAMBAKE  
 PM/9422 MR.SHIVRAM KISAN UNDE

**Raigad**

PM/9555 MR.DAGDU BALAJI SHIRKE

**Ratnagiri**

PM/9630 MR.RAJAENDRA S. DHURAT  
 PM/9486 MR.BHALCHANDRA SHANKAR BHAT  
 PM/9459 MR.SHARAD D.VICHARE

**Sangli**

PM/9583 MR.PRAMOD MARUTI RAJDEEP

PM/9468 MR.POPATRAO K.KARANDE

PM/9467 MR.RAJARAM N.PAWAR

**Satara**

PM/9456 MRS.PRANJALI P.KULKARNI

PM/9458 MR.PANDURANG B.MAHADIK

PM/9579 MR.VILAS SHAMRAO SALUNKHE

PM/9460 MR.ABDULGANI M.SHAIKH

PM/9578 MR.PRALHAD A.CHAVAN

PM/9457 MR.NAVNATH SHANKAR KADAM

PM/9580 MR.SUDHIR B.TURKEWADIKAR

**Solapur**

PM/9428 MR.BHAGWAT TUKARAM GAIKWAD

PM/9516 MR.PRABHU SADASHIV GHADGE

PM/9546 MR.ANIL RAMCHANDRA PITAMBARE

PM/9539 MR.MOHAMMAD S.A.Q.SHAIKH

PM/9454 MR.SIDHESHWAR M.SUPEKAR

**Thane**

PM/9552 MR.AJITCHANDRA V.ABHYANKAR

PM/9605 MR.ARUN DATTATRAYA KULKARNI

PM/9533 MRS.ANJALI ARUN LALIT

PM/9451 MRS.ASHA VIJAY NIMONKAR

PM/9556 MRS.VANDANAANIL PATWE

PM/9604 SMT.RASHMI D. SARANGDHAR

PM/9607 MRS.KIRTI H.SHEVADE

PM/9532 MRS.ANJALI JAYANT VAIDYA

PM/9504 MR.KUMAR AROKIA DASS

PM/9610 MR.MANO HAR M.GAIKWAD

PM/9526 MR.DHAKTU LAXMAN HORAMBE

PM/9553 MR.VISHWANATH T.JADHAV

PM/9502 MR.PRADEEP BABU KARKERA

PM/9480 MR.GHANSHYAM B.KHAIRE

PM/9612 MR.LILADHAR G.NANDESHWAR

PM/9501 MR.ANAND R.PATKAR

PM/9608 MR.NAVINCHANDRA G.RAUT

PM/9508 MR.APPASAHEB R.SHINDE

PM/9500 MR.MAHESH R.PURANDARE

**Wardha**

PM/9626 MR.SUDHIR NARAYAN BHINGARE

PM/9573 MR.DATTARAYA V.THAKRE

**Washim**

PM/9564 MR.DASHRATH K.UKANDE

**Associate Members****Ahmednagar**

APM/8284 MRS.RATNAMALA N. DARANDALE

APM/8287 MR.HEMANT G. KOLHATKAR

APM/8336 MRS.VARSHA V.WALUNJKAR

APM/8249 MRS.SINDHU S.MATTE

**Akola**

APM/8391 MRS.KANCHA V.CHOPDE

APM/8389 MRS.SANDHYA J.MAHAJAN

APM/8390 MRS.USHA S.MISALE

APM/8414 MRS.MEERA G.SADATKAR

APM/8359 MRS.SHOBHA S.WASE

APM/8370 MRS.VAISHALI A.KHANDARE

**Amravati**

APM/8368 MRS.SUREKHA S.PIDADI

APM/8367 MRS.ANJUM JAFAR QURESHI

APM/8385 MRS.PUSHPA P.THETE

APM/8262 MRS.RENUKA N.UMARIKAR

**Dombivli**

APM/8394 MRS.KUMUD D.KULKARNI

APM/8326 MRS.MINAL V.DESHPANDE

APM/8252 MRS.SNEHAL S. SAPRE

APM/8251 MRS.PUSHPA BHIKU TAMBE

APM/8272 MRS.VASHALI C.UTEKAR

APM/8273 MRS.KALPANAA. BANE

**Goa**

APM/8341 MRS.ASHA MUKUND KAMAT

APM/8283 MRS.SANGEETA S.KAMULKAR

APM/8244 MRS.NEELIMA S.KHARANGATE

APM/8294 MRS.SEEMAA.MALKARNEKAR

APM/8342 MRS.GEETA N.MANGESHKAR

APM/8339 MRS.USHA YESHVANT NAIK

APM/8416 MRS.MIRA MOHAN PARVATKAR

APM/8340 MRS.LIVINA DA COSTA PEREIRA

APM/8406 MRS.HASINA SHAIKH

APM/8415 MRS.HEMANTI D.SOLANKI

APM/8312 MRS.ESPERANCA S. VIEGAS

**Jalgaon**

APM/8243 MRS.MADHURI SUDHAKAR JOSHI

APM/8344 MRS.SHKUNTALABAI A. PATIL

APM/8242 MRS.PUSHPA SHIVAJI SANANSE

APM/8292 MRS.MUKTAR.SHIMPI

APM/8267 MRS.NEETA S.KULKARNI

APM/8334 MRS.ARUNAA.SALUMKHE

APM/8241 MRS.ALKA G.SHIMPI

**Kolhapur**

APM/8335 MRS.SUREKHA N.KULKARNI

APM/8295 MRS.JAINABAI N.MULANI

APM/8338 MRS.SUNITA G.PARANJPE

APM/8288 MRS.NEELIMA J.RUKADIKAR

APM/8245 MRS.SHALINI SURESH SAWANT

APM/8269 MRS.SANGEETA S.ZEPLE

APM/8314 MRS.PRAMILA J.PATIL

APM/8296 MRS.SHASHIKALA P.SARDESAI

APM/8270 MRS.HEMLATA P. SHINDE



**Mumbai**

APM/8345 MRS.ARCHANA U.AJINKYA  
 APM/8306 MRS.REKHAARUN ARAS  
 APM/8323 MRS.HEMAG.AVDHANI  
 APM/8258 MRS.VEENAA.BAGAYATKAR  
 APM/8351 MRS.JYOTI MOHAN BALVALLI  
 APM/8327 MRS.SEEMA M.BANDEKAR  
 APM/8328 MRS.USHAARVIND BANDODKAR  
 APM/8316 MRS.DIPALI DIWAKAR BHAVE  
 APM/8278 MR.VIVEK B,CHANDAN  
 APM/8320 MRS.JYOTI P. CHANDSARKAR  
 APM/8347 MRS.JESSIE D.CHAPHEKAR  
 APM/8319 MRS.MAHARUKH P. DARUWALLA  
 APM/8274 MRS.MAHROOKH M, DAVER  
 APM/8276 MRS.DARSHANA S.DEORUKHKAR  
 APM/8329 MRS.VIJAYA V.DHULAP  
 APM/8255 MRS.RAVINDRA G.INAMDAR  
 APM/8399 MR.JAYANT V. JOSHI  
 APM/8282 MRS.SARITA S.KAMERKAR  
 APM/8260 MRS.HEMA R.KANCHAN  
 APM/8254 MRS.UJJWALAA.KHADAMKAR  
 APM/8321 MRS.PUNAM HIRALAL KODWANEY  
 APM/8250 MR.SUNIL M. KSHIRSAGAR  
 APM/8277 MRS.JYOTI ANAND KUDALKAR  
 APM/8279 MRS.MAHANANDA R.MANSUKH  
 APM/8304 MRS.VAISHALI C.PHANSEKAR  
 APM/8257 MRS.SHUBHAY. PIKLE  
 APM/8397 MRS.SANDHYA S.PRABHUKADPE  
 APM/8253 MR.SUBBIAH RAGUVARAN  
 APM/8256 MRS.SUNITA P.SANAP  
 APM/8305 MRS.SUNETRA HARISH SAWANT  
 APM/8322 MRS.HARSHA S.SHAH  
 APM/8318 MRS.ANDLEEB NAUSHAD SHAIKH  
 APM/8281 MR.ALVITO G.SOARES  
 APM/8309 MRS.NUTAN D.TALPADE  
 APM/8275 MR.RAVINDRA B.TATKE  
 APM/8346 MRS.CHARUSHEELA R.TAYSHETE  
 APM/8317 MR.BHAVANISHANKAR M.TELANG  
 APM/8259 MRS.KAVITA N.VADHAVKAR  
 APM/8324 MRS.DEEPAA D.VANJARE  
 APM/8308 MRS.JAYASHREE VISHWANATH  
 APM/8348 MRS.VINAYA V.JOSHI  
 APM/8401 MRS.RANJANA G.PAWAR

**Nagpur**

APM/8365 MRS.VIJAYA B.BHAISARE  
 APM/8362 MRS.CHITRA P.BORADKAR  
 APM/8392 MRS.ROHINI D.DEGWEKAR  
 APM/8412 MRS.VRUNDA DEO  
 APM/8358 MRS.APRNAA.DESHKAR

APM/8357 MRS.JAISHREE M.DONGRE  
 APM/8410 MRS.SHOBHAM.DUSSAWAR  
 APM/8373 MRS.JAYSHRI V.GUNDAPWAR  
 APM/8356 MRS.MANISHA H.INGOLE  
 APM/8361 MRS.MANDAKINI R.INJEWAR  
 APM/8411 MRS.VANDANA J.KADU  
 APM/8366 MRS.MADHVI P.KATE  
 APM/8386 MRS.JYOTSNA J.KHEKALE  
 APM/8364 MR.SHRIKRISHNA G.MADANKAR  
 APM/8387 MRS.ANAGHAA.MARATHE  
 APM/8363 MRS.CHANCHALA L.MURARKAR  
 APM/8372 MRS.SUDHA N.PARATE  
 APM/8371 MRS.SUDHA S.RAMTEKE  
 APM/8388 MRS.SANGITA P.SAHARE  
 APM/8384 MRS.RAJANI P.WAGARKAR

**Nandurbar**

APM/8293 MRS.RAJANI S.KANADE

**Nashik**

APM/8376 MRS.USHA D.BELAPURKAR  
 APM/8289 MRS.MALTI SHARAD DESHMUKH  
 APM/8290 MRS.KAMALILNIA.MORE  
 APM/8333 MRS.SUSHILA BHASKAR MORE  
 APM/8268 MRS.MANGALA SUHAS WANI  
 APM/8355 MRS.BHARTI V. RAMAWAT  
 APM/8377 MRS.INDUBAI P.THORAT

**Pune**

APM/8404 MRS.YAMINI S.BARI  
 APM/8234 MRS.LAURA BRAGANZA  
 APM/8246 MR.ABHAY S.CHAUDHARI  
 APM/8354 MRS.ANJALI P.DESAI  
 APM/8298 MRS.ANJALI ANIL DESHPANDE  
 APM/8235 MRS.VIDYA R.DHOBLE  
 APM/8239 MRS.PUSHPA R. DHONGADE  
 APM/8407 MRS.KUSUM MOHAN GAIKWAD  
 APM/8311 MRS.HASINAA.GAJEKHAN  
 APM/8403 MRS.VRUSHALI VILAS GANDHE  
 APM/8381 MRS.VIDYA S.GULVANI  
 APM/8302 MRS.SHAILA HARISH  
 APM/8408 MR.RAVINDRA V.JAVKHEDKAR  
 APM/8247 MRS.SAVITA B.JOSHI  
 APM/8310 MRS.MADHURI V.JOSHI  
 APM/8313 MRS.SUPRIYA S.JOSHI  
 APM/8291 MRS.PREMLATA M.KASAT  
 APM/8382 MRS.MANDA R.KHAJBHAGE  
 APM/8248 MR.PRAMOD S.KHAMBETE  
 APM/8409 MRS.ANURADHA D.KHATAVKAR  
 APM/8237 MRS.SUGANDHAA.KURNDWADE  
 APM/8233 MR.DNYANESHWAR S.MOHOLKAR  
 APM/8236 MRS.SAYEDA T. MULLA

APM/8383 MRS.SUNITA V.NARAYANKERI  
 APM/8297 MRS,BABAI B.NARWADE  
 APM/8240 MR.VISHWAS R.PAWAGI  
 APM/8379 MR.ANIL K.PONKSHE  
 APM/8402 MRS.SHUBHADAA.SATHE  
 APM/8332 MRS.RATNAMALA D.TAMBADE  
 APM/8380 MRS.APARNA P.THUSE  
 APM/8405 MR.SHIVLAMG S.TRYAMBAKE  
 APM/8232 MRS.NALINI SHIVRAM UNDE  
**Raigad**  
 APM/8352 MRS.SUNANDA D.SHIRKE  
 APM/8286 MRS.VRUSHALI B. BHAT  
 APM/8266 MRS.SHEELA S.VICHARE  
**Sangli**  
 APM/8378 MRS.SUDHA P.RAJDEEP  
 APM/8271 MRS.SHOBHA P.KARANDE  
 APM/8285 MRS.MANGAL R. PAWAR  
**Satara**  
 APM/8263 MR.PRAMOD M.KULKARNI  
 APM/8265 MRS.SUJATA P.MAHADIK  
 APM/8374 MRS.SHARDA V. SALUNKHE  
 APM/8264 MRS.SHASHIKALA N.KADAM  
 APM/8375 MRS.SUNITA S.TURKEWADIKAR  
**Solapur**  
 APM/8238 MRS.RATAN B.GAIKWAD  
 APM/8315 MRS.KAUSALYABAI P.GHADGE  
 APM/8343 MRS.VAISHALI ANIL PITAMBARE  
 APM/8337 MRS.SHAHNAZ M.S.SHAIKH  
 APM/8261 MRS.SHEELA S.SUPEKAR  
**Thane**  
 APM/8349 MRS.VAIJAYANTIA.ABHYANKAR  
 APM/8393 MRS.SMITAA.KULKARNI  
 APM/8331 MR.ARUN BHIKAJI LALIT  
 APM/8353 MR.ANIL M.PATWE  
 APM/8395 MR.HEMANT D.SHEVADE  
 APM/8330 MR.JAYANT M.VAIDYA  
 APM/8303 MRS.MEENAROKIA DASS  
 APM/8398 MRS.JAISHREE M.GAIKWAD  
 APM/8325 MRS.SMITA D. HORAMBE  
 APM/8350 MRS.PRAMILA V.JADHAV  
 APM/8301 MRS.BHARATI P.KARKERA  
 APM/8280 MRS.VIMAL G.KHAIRE  
 APM/8400 MRS.KAMAL L.NANDESHWAR  
 APM/8300 MRS.ANJANAA.PATKAR  
 APM/8396 MRS.PRAMILA N.RAUT  
 APM/8307 MRS.PRAFULLATAA.SHINDE  
 APM/8299 MRS.MANISHA M.PURANDARE  
**Wardha**  
 APM/8413 MRS.USHA S.BHINGARE  
 APM/8369 MRS.PRATIBHAD.THAKRE

**Washim**

APM/8360 MRS.LATA D.UKANDE

**Family Pensioner Members****Ahmednagar**

FPPM/1006 SMT.CHANDRAKALA K. KARLE

**Goa**

FPPM/1004 SMT.SUHASINI P.SHIGAONKAR

**Mumbai**

FPPM/1002 SMT.YVONNE FERNANDES

FPPM/1001 MR.MALCOLM T. LOPES

**Nashik**

FPPM/1007 SMT.NALINI RAMESH GADHE

**Pune**

FPPM/1005 SMT.MEERAARJUNASWANI

FPPM/1003 SMT.NIRMALA U. GADRE

FPPM/1010 SMT.INDUKALA K. POTDAR

**Solapur**

FPPM/1009 SMT.RAJASHRI R. KULKARNI

**Thane**

FPBM/1008 SMT.MALATI VIJAY SAWANT

**Wardha**

FPBM/1011 SMT.KUSUM V.BHOSLE

\*\*\*\*\*

मध्यम वर्गीयांसाठी सवलत मुल्यात दिलक्स, इकोनॉमी सहली

# राजगुरू टुर्स

जिल्हाळा जपणारी माणसं

सिमला-कुलू-मनाली	9,375/-
नैनीताल-कौसानी-कार्बेट	9,975/-
हैद्राबाद-श्रीशैल्य-रामोजी	6,975/-
सोमनाथ-द्वारका-गिरनार	6,375/-
पुरी भुवनेश्वर - कोणार्क	7,975/-
कोकणदर्शन-आंबोलीसह	4,975/-
काश्मिर Cost Saver	7,975/-
काश्मिर-वैष्णोदेवी Std.	11,275/-
चारधाम	14,475/-
दार्जिलींग-सिक्किम-गंगटोक	11,475/-
मिरिक,पेलींग,लांचुगसह	12,975/-
(केंद्रीय कर्मचारी,BPT, LTC Air सुविधा)	+ Railway

केरळ • नेपाळ • राजस्थान • चारधाम • भूतान  
 सिंगापुर-बॅकॉक-मलेशिया • मॉरीशस • श्रीलंका

स्टेट बँक पेन्शनर्स/ कर्मचाऱ्यांसाठी विशेष सवलत

संपर्क : राजन पाडलोसकर - 9322231216

सुंबई : 022 - 2431 8082 / 2438 1026

पुणे : 9822949289 जिल्हावार प्रतिनीधी हवेत

## **Sharpening Memory Despite Advancing Age**

It has been scientifically proved that the belief that brain deteriorates with advancing age is not correct. Just like we do physical workouts to maintain our health, it is necessary to do brain workouts to keep brain functions in order. "For brain power, it is not age which counts. At any age, persons can be guilty of neglecting mental fitness".

Scientists have discovered that brain is a flexible living organism with an amazing capacity to change and develops throughout life. In other words brain needs exercises to stay fit. Brain changes constantly. Unless we know how brain functions, it is not possible to make use of its remarkable abilities. Food for brain is knowledge of how it works and deploying means to keep it active and fit. With proper use of techniques for brain workouts it will help to make use of the most of our brain at any time and to build this in the future.

### **Positive Attitude and Brain Power**

In China, senior citizens are still generally rewarded for their wisdom unlike the negative connotations for their age in the West. In Harvard study, researchers compared the memory performance of Chinese group with the one from the USA. There was no difference in youngsters. But, the older Americans were outperformed by the older Chinese, who have much more positive attitude to aging. If we expect a life full of wisdom with stronger mental powers than ever, it is far more likely that this would be the case.

The scientist Edward Tamb in 1991 commenced his research and established "that the brain can completely revive itself and that areas not used regularly can be taken over by other functions". The research reveals amazing 'plasticity' of brain.

The late Christopher Reeve who met with horse riding accident was completely paralyzed and was unable to breathe unaided. With the help of Dr. John Mc-Donald, a neurological surgeon at Washington University at St Louis started to retrain his body and mind. He also used visualization techniques and was the first documented paralysis patient who went from State A (total paralysis) to state C (state E is normal) when he died due to adverse effect of antibiotics.

### **Learning Power Through out life**

"One of the most astonishing things about the human brain is its remarkable capacity for learning throughout life" ..... "Give your brain an input and its neuronal wiring will charge and learn. Without an input, that wiring stays unchanged, or even withers", as stated by Tony Buzan. This is why brain work-outs are necessary to tone up formations through out life even when physical work outs are not feasible as is revealed by Christopher Reeves experience stated above. "One secret of age-proofing your brain, then, is to try something new" (at all times despite age). "The great thing about learning is that, the more you do easier it becomes..... driving a car, for example, is tremendously complex task requiring a huge amount of co-ordination". But, it is done automatically due to brain power.

David & Lipschitz, MD, Ph.D, says "Frankly, I hate the term 'age-related' memory loss" ..... "yet nearly every one assumes that memory loss and mental declines are somehow an inevitable accompaniment to wrinkles and grey hair" He further states an example of a federal judge who was active on the bench right until his death at age 84, showed absolutely no diminishment in his knowledge and intellectual powers. Another case cited is of a business whiz who built one of the longest department store chains in the US, always amazed with his mental speed and grasp of details. "we are all familiar with the expression, 'use it or lose it'. Compelling new research suggests that the brain, like any other part of the body, stays healthier the more it is exercised".

### **Brain Workouts**

He further states that "the study clearly showed that learning & mental activity throughout life is one of the best ways to ensure mental independence in later years". Brain workouts could be reading books, writing letters learning a foreign language or different computer programming, solving cross words etc. "If you use your brain in a right way and keep challenging it, you can develop its astounding potential at any age" as claimed by Tony Buzan. For more brain workouts, please read Tony Buzan's book 'Age Proofing your Brain'.

Run-of-the mill slips like forgetting where you put the car keys or spectacle are not loss of memory but absent mindedness. Forty years back, in early thirties I was once searching for the spectacle which I was wearing. These are cases of benign forgetfulness.

One of the most interesting causes of memory problems is vitamin B12 deficiency. Depression, alcohol, sleep disorders can cause memory problems. One of the main problems of loss of memory is overmedication. David Lipschitz has given a list of medicines which should not be used by those over 65 years of age in his book, 'Breaking the rules of Aging'. These are the drugs to avoid at all costs. The list includes sedatives, antacids, analgesic, tranquilizers and antispasmodic drugs. You do not need all those pills.

There are number of ways to help prevent forgetting certain things. For example, telephone numbers are split into two blocks as it is difficult to remember large blocks. Telephone numbers 2438 0456 or 2820 2432 or 2834 1855 which have blocks easy to remember. Forming images in our mind or writing down on yellow sticky notes or carrying notes of what we have to do. Simply, keeping the book to which you referred for action enables you to act when you glance at the book like informing some one the action point or taking medicine on a particular day.

Good Health, Good Memory

It has been stated above that totally paralyzed Christopher Reeve improved his condition by use of mind power when physical exercise was not possible." Mental activity by itself may be a good thing, but there is increasing evidence that physical activity may be equally important at reducing the risk of memory disorders".

You should keep your blood pressure healthy. Get your blood pressure checked periodically. You should also have necessary tests for diabetes, deficiency of vitamin B12 & thyroid hormone. Thyroid deficiencies are very common in those 70 years and olders, and forgetfulness is one of the most common symptoms. Make sure that your cholesterol is low.

Regular walks for at least half an hour and some aerobic exercises for,say ,10 to 15 minutes should be done at least 5 times a week. You should rap the entire skull with knuckles and move fingertips firmly on the scalp in a rotary motion. This will help improving blood circulation to stimulate memory. While doing this it would be advisable to believe that your brain power will improve and that advancing age does not deteriorate brain power, if physical & mental exercises are done apart from regulating diet.

Senior citizens should develop new interests and talents for brain workouts. One should maintain a strong social network and stay in touch with acquaintances. One should stay alert fro depression.

Importance of Spirituality

Embracing spirituality is quite important for tranquility of mind. Religiousness is different from spirituality. There is good evidence that people who cultivate spiritual learnings tend to be healthier than those who don't.

Researches have taken a good look at the effects of prayer, meditation and spiritual practices on long-term health and consequently memory & brain power.

Kriya Yoga is a technique for union with the Infinite through a certain action or rite (Kriya). Kriya Yoga is twice referred in Bhagavad-Gita IV-29 & V 27-28. "Offering the inhaling breath into exhaling breath and offering exhaling breath into the inhaling breath, the yogi neutralizes both breaths; thus he releases prana from the heart and brings life force under his control". While doing kriya the person gazing at the point between the mid-spot of the eye-brows, controls his mind to banish desire, fear & anger. For more information of the subject, please refer to chapter 26, 'The Science of Kriya Yoga' in Autobiography of a Yogi by Paramahansa Yogananda.

#### Conclusion

Mental health of many retirees is better than that it was prior to retirement. Surveys show that most people find retirement to be a liberating time. They have less anxiety and stress and they enjoy life more than they did during their working years.

Note: This compilation has been made for the benefit of fellow retirees to give to them condensed information for sharpening memory and enjoying the remaining life.

- S V Naik , Ph # (022) 28360249; Cell # 9821127616

#### Attention Please

(1) Have you done Nomination to your account/s ? Please verify the position in this respect from your Home branch where you are maintaining your account/s. It is observed that when the "Core-Banking" system was introduced, the record of nominations was not carried over and the old nomination entries in the Ledgers are not appearing in the "Core Banking Account/s". If no record is found in your computer account, please apply afresh for the nomination after going to your Home-Branch. On making fresh application, you will get an acknowledgement-letter from the Bank within a fortnight or so, which should be preserved for future reference.

(2) Have you got your Family Pension sanctioned? If not already done, please do so to avoid inconvenience to your spouse in future.

(3) Have you preserved copies of all sanctions/calculation sheets in respect of your Pension/Provident Fund/Gratuity etc.? (i.e. your terminal benefits). This should be done for your future ready references in case of need.

- Secretary

#### Congratulations Dr. Santosh Thakur

Dr. Santosh Thakur, son of Mrs. & Mr. Bhaskar Thakur, our member from Thane, has secured First Rank and topped in the M.D.(Medicines) examination from Mumbai University.. He also secured the following medals and prizes :-

- 1) The Prince of Wales Gold medal;
- 2) Dr.Chunibhai Shankarbai Patel Gold Medal;
- 3) Dr.V.S.Palekar Memorial Prize;
- 4) Dr. Latif patel Prize;
- 5) Late Dr. R.B.Bilimoria Prize;
- 6) Dr.Nusserwanji Fakirji Surveyor, Shirinbai Nusserwanji Surveyor, Khodabux Nusserwanji Surveyor & Noshirwan Khodabux Surveyor Memorial Scholarship for the year 2008; and
- 7) The Hansraj Pragji Thackersey Prince of Wales Fellowship for the year 2008;

Dr. Santosh did his M.B.B.S. from G.S.Medical College, parel, mumbai and his M.D. from Nair Hospital, Mumbai.

On behalf of our Association, we heartily congratulate Dr. Santosh for his excellent and exemplary performance in his career ! We are proud of you !!

---

## **Salutations and Appeal**

### **Recalling Heroes, Martyrs and Innocent Victims of 26/11**

We address this appeal to the good sense and conscience of the esteemed members of SBI Pensioners' Association, inviting them to donate for a sublime cause.

The Mumbai carnage shocked and saddened the civilised world. No strangers to terrorist violence, both homegrown and cross-border, the Indian people are nevertheless aghast at the magnitude of the mindless massacre, numb with grief at the sheer scale of human tragedy. The collective conscience of mankind has awakened once more to the challenge of combating global terrorism.

The wound inflicted by the tragic occurrence has cut deep into our social psyche and national consciousness. The urge to avenge the wrong has seized our being. Our pent up anger boils over. Our seething frustration seeks a vent. Our sense of outrage hardly finds an outlet.

We mourn the loss of human lives and offer prayers and condolences. We salute the valour and sacrifice of our police brethren who died that we might live. We go public with our sympathy by putting up banners, boards and memorials. We light candles. We hold protest marches. We conduct meetings. We form human chains to symbolize our unity and solidarity in this dark hour of trial.

These doubtless make for spontaneous outpourings of public outrage and are genuine expressions of our empathy for the bereaved and the aggrieved. Gestures not backed by concrete action though are no better than tokenism. We must go beyond protests, prayers and gestures and harness public feelings to channel them into constructive endeavors.

As we clamour for culprits to be brought to swift and summary justice, bemoan system and security failure notwithstanding inputs and recurring tragic experience and haul the government over the coals for inefficiency, do we ask ourselves what humanitarian service on our part will honour the memory of our fellow citizens who had to pay with their lives for no fault of theirs?

We cannot foolproof the society against man-made disasters and natural calamities. We can surely hope to minimize the virulence of their impact.

One way to do so is to contribute towards the establishment of a chain of Hospitals across the length and breadth of the country. These would provide succour and treatment to the victims of violence, be it through war or terror, so that innocent lives are saved. **With the sole motive of social service, recently a team of highly qualified young doctors has voluntarily initiated one Hospital at Nashik, named as "Shri. Guruji Rugnalaya".** Bhosal Military School, Nashik has donated 5 acres of land for this integrated Hospital which is under constructions and could do with financial assistance for early completion.

The signatories of this appeal have already donated one full month's pension for the purpose. **May we call upon to our ex-colleagues in SBI Mumbai Circle to emulate this worthy example and support a noble cause by donating a month's pension?** This could be a most meaningful tribute to the hallowed memory of the heroes, martyrs and innocent victims of 26/11.

The cheques / drafts should be drawn in favour of "Shri Guruji Rugnalaya, Nashik" and forwarded to Shri.Guruji Rugnalaya, Umiya Apartments, 2nd Floor, Dr. Hedgewar Chowk, Canada Corner, Nashik - 422005. (Phone Nos.(0253) 2318601/602. e-mail : shrigurujirugnalaya@gmail.com The donations to the Rugnalaya are exempted from Income-tax under section 80-G, (Reg.No.F-1628/88)

**- K.G. alias Nana Gore & D.B.Deshmukh**

## असाही एक 'सिक्युरिटी चेक' !

एप्रिल २००४ ची गोष्ट ! त्यावेळी मी स्टेट बँकेत एक शाखाधिकारी म्हणून काम पहात होते आणि शाखाधिकार्यांच्या प्रशिक्षणासाठी मी हैद्राबादला जायला निघाले होते. दुपारी ३.३० वाजताचे विमान होते. तेव्हा २ वाजेपर्यंत पोहोचावे म्हणून मी घरातून एकच्या सुमारास निघाले. रिक्षात बसताना मला आठवले की सर्फ घ्यायचा राहिला. मग मी मला रिक्षापर्यंत सोडायला आलेल्या माझ्या मुलीला पैसे दिले आणि सर्फ घेऊन यायला सांगितले. तिने चटकन जाऊन सर्फचे एक पाकीट आणले. सर्फ आणि उरलेले सुटे पैसे असलेली प्लॅस्टिकची पिशवी तिने माझ्या हातात दिली. मी ती माझ्या बॅगेत ठेवली आणि निघाले.

विमानतळावर मी लवकर पोहोचले होते आणि माझ्याकडे फारसे सामानही नव्हते; म्हणून मी इकडेतिकडे फिरून टि.व्ही. बघत बसले आणि अगदी सावकाश जवळ जवळ शेवटचे सिक्युरिटी चेकसाठी गेले. सिक्युरिटी चेक करून मी बोर्डिंगसाठी गेले, तर मला तिथल्या अधिकारी बाईनी अडवले आणि सिक्युरिटी चेक करून मग या, असे सांगितले. मी आताच सिक्युरिटी चेक करून आले असल्याचे सांगताच, 'बॅगेवर तसा शिक्का असल्याशिवाय बोर्डिंग करता येणार नाही; तेव्हा तसा शिक्का मारून आणा, मग सोडेन मी तुम्हाला,' असे तिने मला सांगितले.

आम्ही दोघी बोलत असल्याचे पाहून, दुसरा अधिकारी पुढे आला. त्याने मला आपल्याबरोबर सिक्युरिटी चेक काऊंटरला यायची विनंती केली. तिथे गेल्यावर तिथे असलेल्या स्क्रीनवर माझ्या बॅगेत काही आक्षेपार्ह असल्याचे दिसत असल्याने, माझ्या बॅगेवर शिक्का मारलेला नाही, असे मला सांगण्यात आले.

मला एकदम मजा वाटली, 'तुम्ही माझी बॅग उघडून पाहू शकता, त्यात काहीही आक्षेपार्ह किंवा वावगे सापडणार नाही तुम्हाला,' असे मी त्यांना ठामपणे सांगितले आणि मी बाजूला जाऊन उभी राहिले. ते पाहून तिथला जो अधिकारी सामानात काही आक्षेपार्ह आढळल्याने योग्य ती कार्यवाही करत होता. तो एकदम मला म्हणाला, 'बघा, बघा बंदूक सापडली !'

मी चकित होऊन त्याच्याकडे पाहिले, तसे तो हसून म्हणाला, 'तुमच्या बॅगेत नाही. तुमच्या आधीच्या प्रवाशाच्या बॅगेत. पण आता त्यामुळे, तुमची बॅग विलअर व्हायला वेळ लागणार.'

मी विचार करू लागले. आपल्या बॅगेत काय असणार आक्षेपार्ह ? आणि मग एकदम एक विचार चमकला माझ्या मनात. माझ्या बॅगेला कुलूप नाही. समजा त्या आधीच्या प्रवाशाने माझ्या नकळत माझ्या बॅगेत काही टाकले असेल तर ? आता मात्र मला खूप भीती वाटू लागली. पण भिऊन चालणार नव्हते. मी शांत उभी राहून काय होते ते पहायचे असे ठरवले.

शेवटी एकदाचा तो अधिकारी मोकळा झाला. मग त्याने एकदा

माझ्याकडे आणि एकदा माझ्या बॅगेकडे पाहिले. मग एकाला बोलावून त्याने माझी बॅग परत चेक करायला सांगितले. मला एकदम हायसे वाटले. आणि आता एकदाचा शिक्का मारून मिळणार, असे वाटून मी निश्चित झाले. पण बघते तो काय ? बॅग परत अडकली होती.

आता सर्वांनाच उत्सुकता वाटू लागली होती. इतर अधिकारीही तिथे गोळा झाले. परत बॅग चेक केली गेली. परत बॅग स्क्रीनवर अडकलेली दिसली. मनात नवल करीत मी त्यांना पुन्हा पुन्हा सांगत होते, 'तुम्ही बॅग उघडून बघा, त्यात काहीही आक्षेपार्ह सापडणार नाही, मला खात्री आहे.'

त्याने मला सांगितले, 'तुमच्या बॅगेत एक गोल आकाराची धातूची वस्तू आहे, ज्यामुळे बॅग क्लीअर होत नाही. काय आहे ते?' मी म्हटले, 'अशी काही वस्तू माझ्या बॅगेत असल्याचे मला निदान आठवत तरी नाही.'

शेवटी त्यांनी बॅग उघडून बघायचे ठरवले. एक-दोन प्लॅस्टिकच्या पिशव्या आणि माझे कपडे एवढेच सामान होते माझे. एकेक पिशवी काढून माझी बॅग परत-परत चेक केली गेली. शेवटी एक प्लॅस्टिकची पिशवी सापडली, जिच्यामुळे बॅग परत परत अडवली जात होती.

एव्हाना मला, 'आता काय होणार ?' म्हणून काळजी आणि भीतीही वाटू लागली होती, मन अस्वस्थ झाले होते. पण एकीकडे ते ग्वाहीही देत होते, की काहीही होणार नाही. कारण नाहीच आहे आपल्याकडे, काहीही आक्षेपार्ह!

आता त्या अधिकार्याने पिशवीत हात घातला, ती वस्तू बाहेर काढायला. ती वस्तू त्याच्या हाताला लागली मात्र, तो एकदम जोरजोरात हसत सुटला. आम्ही सर्वच त्याच्या तोंडाकडे पहातच राहिलो. तो इतका हसत होता की ते बघून काहीही न कळताही आम्ही सर्वच हसू लागलो.

मग त्याने पिशवीतून हात बाहेर काढला आणि हातातली ती, 'गोल आकाराची धातूची वस्तू' सर्वांना दाखवली.

ते होते एक पाच रुपयाचे नाणे ! सर्फ विकत घेतल्यावर मिळालेले ! सर्फसकट ते नाणे, माझ्या मुलीने प्लॅस्टिकच्या पिशवीत टाकले होते. मी ती पिशवी तशीच माझ्या बॅगेत घाईघाईने टाकली ! त्याच नाण्याने हा एवढा सगळा गोंधळ घातला होता.

ते नाणे मिळताच घाईघाईने हात बाहेर काढताना त्या अधिकार्याच्या हातून ती सर्फची पिशवी फाटली. त्याचे हात सर्फने मारवले आणि ते धुवायला त्याला लगेच जावे लागले.

अन् सुटकेचा निःश्वास टाकतानाच, जर काही मिळाले असते चुकून तर ? तर, माझीच धुलाई झाली असती. पण माझी धुलाई करायला टपलेल्या त्या अधिकार्याचीच अशी धुलाई झाली, असा विचार मनात आल्याने हसतच मी शेवटी एकदाचे बोर्डिंग केले.

- सुलभा पाटील, मुलुंड (पूर्व) मुंबई

## मामा

उपेक्षित, गरीब, पददलित लोकांना स्वतःच्या पायावर उभे राहण्यासाठी साधारणतः १९८२/८३ च्या दरम्यान केंद्रीय सरकारने कमी व्याजाची (DIR) खास कर्ज योजना जाहीर केली व ती सर्व सरकारी बँकांना सक्तीची केली. सर्वत्र रोज कर्जमिळावे होत होते. असाच मी एका शाखेत हे अर्ज तपासणीचे काम करत असता एक सुशिक्षित पण गरीब असलेली महिला आली होती. माझ्या समोर अंदाजे ३००/३५० अर्ज होते व मी एकेकाची मुलाखत घेऊन अर्ज निकाली काढत होतो. साधारणतः बरेच अर्ज भाजीविक्रेते, फेरीवाले, हातगाडीवाले यांचे होते. कर्जाची गरज साधारणतः २००० ते ५००० ची होती व ती सरकारी योजनेप्रमाणे होती.

मुलाखत चालू असताना माझे लक्ष वरील महिलेकडे गेले. मी त्यांना विचारले, 'ताई आपले माझ्याशी काही काम आहे का ? आता मी जरा कामात आहे.'

त्वरित त्या महिलेने माझे सर्वासमोर पाय धरले. मला इंग्रजीत सांगितले, 'आपण मला ताई म्हणून माझा मोठा सन्मान केलात. पण तुम्हाला बायबल मधील एक गोष्ट माहित असेलच. तरी मी ह्या सर्वासमोर थोडक्यात सांगते, भाऊ, एक महिला वारांगना व्याभिकारी असते. खूप मेहनत करून एका चांगल्या वस्तीत घर घेण्यासाठी जाते. तर समाज तिला हाकलून देताना मारावयास लागतो. अचानक येशू ख्रिस्त प्रगट होतो आणि सर्व समाजाला विचारतो की असा जो कोणी असेल, ज्याने जीवनात कोणत्याही प्रकारचा व्याभिचार, भ्रष्टाचार, दुराचार केला नसेल, त्याने ह्या महिलेवर दगड मारावा. सर्व समाज मागे हटला व तिला वस्तीत सामावून घेतले.' माझ्यासह सर्व अर्जदारांचे डोळे पाणावले. मी जरा मनाला घट्ट करून त्या महिलेला विचारले, 'आपला कर्जासाठी अर्ज आहे का ?' त्या महिलेने सांगितले, 'मला खोली सजविण्यासाठी फक्त ४००० रूपयांची गरज आहे. मला माझ्या नवऱ्याच्या अचानक मृत्यूनंतर व्याभिकाराचा मार्ग पत्करावा लागला. माझ्या हुशार मुलासाठी नाइलाजाने हा व्यवसाय करण्यास तथाकथित समाजसेवकांनी मला भाग पाडले आहे. कृपया मला मदत करा. मी नवरा, मुलाची शपथ घेऊन सांगते की, आपले कर्ज एक वर्षात फेडेंन.' हे ऐकत असताना एक बटाट्याचा फेरीवाला हातगाडीवाला आला व दहा हजार रूपये कर्ज मागू लागला. पण मी त्याला फक्त ५०० रूपये कर्ज मंजूर करू शकत होतो. तो व्यापारी रोज रोज येत असे व अनेक मार्गांनी खूप दबाव आणत असे. एकदा तर एक राज्यमंत्री आणून माझ्यावर तो दबाव टाकू लागला. त्याच वेळी वरील महिला अचानक आली व कर्जासाठी विनवणी करू लागली.

मंत्री महाशय रागाने म्हणाले, 'तुम्ही अशा व्यभिचारी लोकांना

कर्ज देता व कष्टाने जगणाऱ्या छोट्या व्यापाऱ्यास कां मदत करत नाही ?' मला तेव्हा कळले की ती महिला अनैतिक धंदा करत होती. मी काही बोलावयाच्या आत ती महिला म्हणाली, 'आपण माझ्या असहाय्यतेचा, मजबुरीचा फुकट फायदा घेऊन बदनामी करता हे सर्व समाजाला माहित आहे.'

मी त्या व्यापाऱ्याला (हात गाडीवाला) विचारले की, 'आपण रोज किती बटाटे विकता व दहा हजार रूपये कशासाठी हवे आहेत?' तो म्हणाला, 'मी रोज ८/१० गोणी बटाटे विकतो. साधारणतः १५००/२००० रू. रोज गळ्या जमतो.' म्हणजे त्या व्यापाऱ्याची वार्षिक उलाढाल ५-६ लाख होती. मी त्याला इन्कम टॅक्स, सेल्स टॅक्सची विचारणा केल्यावर तो म्हणाला, 'ह्या वस्तू कोठे विकत मिळतात.' शेवटी त्याचा अर्ज निकाली काढला.

त्या महिलेची गोष्ट मी माझ्या सहकाऱ्यांना व वरिष्ठांना सांगितली. सर्वांनी सामाजिक बांधिलकी म्हणून त्या महिलेस मदत म्हणून कोणत्यातरी योजनेत बसविण्यास सुचविले. सदर महिलेस कपड्याची फेरीवाली दाखवून ४०००/- रूपये कर्ज मंजूर केले. आश्चर्य म्हणजे सदर महिलेने त्या पैशाचा सदुपयोग करून बँकेचे कर्ज १० महिन्यात फेडले.

त्या महिलेने कष्टाने आपल्या मुलास वाढवून उत्तम संस्कार देऊन जगप्रसिद्ध आय.आय.टी संस्थेमधून एम्.टेक. ही उच्च पदवी मिळवण्यास हातभार लावला. आता तो मुलगा एका बहुराष्ट्रीय कंपनीत मोठ्या हुद्यावर असून चांगला स्थिर झाला आहे. त्याचा विवाह होऊन त्याला मुले बाळे आहेत. तो त्याच्या आईला घेऊन महिन्यातून एकदा तरी 'मामा' म्हणत मला भेटून जातो.

- अशोक द. बुटाला, पवई-मुंबई

## भस्मासूर

भस्मासूर, लादेनरूपात प्रगटला ।

मूलतत्त्ववादाचा, लाव्हा उसळला ॥

भारतावरतीही त्याचा वक्र डोळा ।

अन् क्रूर कपटी हल्लाबोल केला ॥

नेत्यांचा नित्याप्रमाणे गोंधळ झाला ।

एकमेकांवरती दोष झटकला ॥

शूर जवानांनी पराक्रम केला ।

भयभीत जनतेला दिलासा दिला ॥

पूर्वीही संकटांचा घाला झाला ।

तरी भारत गाफीलच राहिला ॥

हळूहळू कोलाहल शांत झाला ।

माणूस पुन्हा कामात दंग झाला ॥

- अरूण भट, बदलापूर, पूर्व  
भ्रमणध्वनी - ९३२४५५८०५१



## प्रेम

एखादी क्षुल्लक स्त्रीसुद्धा एखाद्या वीरपुरुषाला वश करू शकते याचे जे कधीच प्रेमात पडत नाहीत त्यांना आश्चर्य वाटते. पण प्रेमात हे अघटीत नेहमीच घडत आलेले आहे. प्रेम आंधळे असते, प्रेमात सारे क्षम्य असते, सारे माहित असतानाही माणूस पिढी दरपिढी प्रेमात कसा पडतो, या अतिगहन प्रश्नाचे उत्तर प्रेमीजन एकाच वाक्यात देतील - 'हाय साकी, तूने पिही नाही ।'

प्रेमात पडणे हा शब्दप्रयोगच किती गमतीदार आहे ? हे पडणे कसे असते. ते प्रेमात गटांगळ्या खाल्याशिवाय कळण्यासारखे नाही. जावे त्याच्या वंशा, तेव्हाच कळे पण आज प्रेम करण्याबरोबरच ते दाखविण्यालाही तेवढेच महत्त्व प्राप्त झालेले आहे. कधी कधी तर छटाकभर प्रेम मणभर दाखवणे देखील असते. हे प्रदर्शन कधी हावभावांनी, कधी शब्दोच्चाराने तर कधी (लिखित) शब्दचिन्हांनी असते. 'खुल्लम खुल्ला प्यार करेगे हम दोनो' असे प्रत्यक्ष तोंडाने म्हटल्याशिवाय तरुण पिढीला प्रेम केल्यासारखे वाटतच नाही की काय कोण जाणे !

पूर्वीच्या काळी मात्र प्रेमात असा प्रदर्शनीय भाग मुळीच नव्हता. तरी प्रेम नव्हते का ? अर्थात प्रेम हे होतेच. पण ते मुद्दाम चारचौघांना दाखवण्याची गरजच नव्हती. प्रेम हा दाखवण्याचा, विश्लेषणाचा, चर्चेचा विषयच नव्हता. तो केवळ अनुभवाचा विषय होता. आजच्या भाषेत सांगायचे झाले तर, तो प्रॅक्टिकलचा विषय होता. थिअरीचा नव्हे ! 'मोहब्बत ऐसी धडकन है, जो समझाई नहीं जाती ।'

आजच्या धुमधडाक्याच्या तुलनेत, पूर्वी किती शांतपणे प्रेम केले जायचे, या संदर्भात मला जुने प्रणयरम्य चित्रपटगीत आठवते. एक प्रियकर-प्रेयसीची जोडी नेहमीप्रमाणे समुद्रकिनार्यावर भटकायला आलेली आहे. 'कशती का खामोश सफर है, शामभी, तनहाई भी, दूर किनारेपर बजती है, लहरोंकी शहनाई भी ।'

तो आज आपल्या मनाशी नक्की ठरवून आलेला आहे. आजतरी प्रेयसीजवळ आपले प्रेम व्यक्त करावयाचेच. 'आज मुझे कुछ कहना है, आज मुझे कुछ कहना है ।'

पण तिच्या चेहऱ्यावरील लाजरेभाव व त्याच्या मनातली खळबळ त्याला प्रेमभाव व्यक्त करू देतील काय ?

“लेकिन यह शर्मिली निगाहे  
मुझको इजाजत दे तो कहूँ ।  
खुद मेरी बेताब उमंग  
थोड़ी फुरसद दे तो कहूँ ।”

शिवाय मनात एक भीतीदेखील आहे, हिला आपले बोलणे आवडले नाही तर ?

“कहते हुए डरसा लगता है  
कहकर बात न खो बैठूँ ।

ये जो जरासा साथ मिला है,  
ये भी न साथ खो बैठूँ ॥”

पण शब्द तोंडातल्या तोंडातच राहून, भाव जर बरोबर ओळखले गेले तर मुद्दाम काही शब्दांनी सांगायची गरज तरी राहते का ?

“दिलने दिलकी बात समझ ली  
अब मुँहसे क्या कहना है ?  
आज नहीं तो कल कह देंगे  
अब तो साथही रहना है ।”

अशा प्रकारे पूर्वी काही न बोलता, न दाखवता प्रेमीजन प्रेम करायचे. मात्र दाखवा किंवा न दाखवा, प्रेम ही माणसाला निसर्गाची लाभलेली देणगी आहे यात शंका नाही. खरेतर स्त्रीपुरुषांमधील सहज नैसर्गिक आकर्षण ही प्रेमाची पहिली पाठशाला आहे. हे अव्यक्त प्रेमच मग भावनिक, मानसिक, सामाजिक व अध्यात्मिक पातळ्यांवर चढत जाऊन आपल्याला समृद्ध व सर्वव्यापक बनवत जाते. प्रेम हे बंधनात ठेवते ही चुकीची समजूत आहे. मग ते खरे प्रेमच नाही. एक सुंदर इंग्रजी कविता आहे -

"If you love something set it free.  
If it comes back, it is yours  
if it doesnot, it never was."

खऱ्या प्रेमाची हीच खरी परीक्षा आहे. प्रेमाने मनुष्याचे मन विशाल होत जाते. दूरदूरची मानवी सुखदुःखे त्याला स्वतःची म्हणून जाणवू लागतात. जवळच्याच नव्हे तर दूरच्या माणसांच्या व्यथांनीही मग रडायला येते. मनुष्य दैवी पातळीवर चढतो. 'वैष्णव जन तो तेणे कहिये, पीड परायी जानी रे ।'

सर्वांबद्दल आत्मीयता वाटणे ही प्रेमाची सर्वोच्च अध्यात्मिक अवस्थाच नाही काय ?

- सौ.वैशाली विजय रावळे,  
'शीतल' स्टेट बँक कॉलनी, अमरावती



## लव्हर्स पार्क

“हे काय रे, मला म्हणालास पार्कमध्ये जाऊ या आणि इथे का आणलेस मला ?” शर्मिला लटक्या रागानं अजयला म्हणाली.

“असं काय बोलतेस गं तू, या मोटेलचे नाव वाच ना काय आहे ते - लव्हर्स पार्क ! मी खोटे कधी सांगेन का कधी ?” अजय कारमधून उतरत म्हणाला.

- विवेक ठाकुर, दादर (मुंबई)  
दूरध्वनी - (0२२) २४३००३२५

## सप्तसुरांनो.....

(पं. भीमसेन जोशी यांना 'भारतरत्न' हा सर्वोच्च सन्मान जाहीर झाला. सर्वांनाच या पुरस्काराने मनस्वी आनंद झाला. या 'भारतरत्ना'ला केलेले हे काव्यरूप वंदन.)

चराचरातील, सप्तसुरांनो, गा रे मंगल गान ।  
 'स्वरभास्कर' हे आज जाहले 'भारतरत्न' महान ॥  
 भाग्यवान तुम्ही, तुम्हा लाभला त्यांचा सुस्वर कण्ठ ।  
 संगितसागरी पिढ्या पिढ्या या बुडती आकण्ठ ॥  
 भूलोकीच्या गंधर्वाचे तुम्हीच माता-पिता ।  
 दर्शन देई परब्रह्म, हा नादब्रह्म निर्मिता ॥  
 तानसेन वा कानसेन, कुणीही असो मनुज ।  
 कृतार्थ होतो त्यांचा ऐकुनि अलौकिक षड्ज ॥  
 कितीक येती आणिक करती सप्तसुरांवर प्रीती ।  
 भीमसेन परि एकचि करती अव्यभिचारी भक्ती ॥  
 सप्तसुरांनो, त्या भक्तितुन फुलली 'संतवाणी' ।  
 धन्य जाहला तुम्ही, पाहुनी देवाजीची करणी ॥  
 सांगा मजला, असे कोणते केले तुम्ही प्रयत्न ।  
 अविरत लाभे तुम्हा असा 'स्वरभास्कर' 'भारतरत्न' ॥  
 सप्तसूर अन् भीमसेन, कोण कुणाचे भूषण ? ।  
 अद्वैताच्या दर्शनास या लवून करणे वंदन ! ॥

- सौ. रश्मी तुळजापूरकर, पुणे  
 भ्रमणध्वनी - ९८९०९३००६८

## संवाद

मास अखेरीस कुणी वाट पाहे निवृत्ती वेतनाची  
 माझ्या मनी मात्र असे आस 'संवादा'ची ॥१॥  
 महिना संपताच खर्च होतसे पूर्ण अर्थ  
 मात्र 'संवादाचे अर्थपूर्ण ज्ञान' जाणार नाही व्यर्थ ॥२॥  
 बँकेमध्ये मित्रांशी 'संवाद' साधण्या मिळाला न वेळ  
 आता आपुल्या 'संवादा'ने मात्र होतो मनांचा मेळ ॥३॥  
 न घडो कुणाशी वाद या उत्तरायणात  
 घालवूया वेळ 'संवादा'तील  
 काव्य, शास्त्र विनोदात ॥४॥

- गोपाळ वि.मुळे,  
 अहमदनगर

## वेडी अनारकली

F

सांगलीची आशा सायबर कॅफेट गेली ।  
 कॅफेटमध्ये तिने संगणकाशी मैत्री केली ॥  
 इंटरनेटवर चॅटिंग करू लागली ।  
 चॅटिंग करता करता प्रेमात पडली ॥  
 लाहोरचा मुमताज खालिद भेटला ।  
 प्रेमाला नसे देशकालाची मर्यादा ॥  
 प्रेम न मानी धर्म जातीच्या बंधना ।  
 इंटरनेटवरच निकाह त्यांचा झाला ॥  
 विवाहित आशा गुपचुप सासरी निघाली ।  
 सीमेवर तिला सीमारक्षकांनी अडवली ॥  
 व्हिसासाठी केली राष्ट्रपतींची मनधरणी ।  
 निकाह मान्य होता झाली व्हिसाची प्राप्ती ॥  
 आशाने सीमोल्लंघन वेले ।  
 प्रेमासाठी सर्वस्व त्यागिले ॥  
 लाहोरला लैला मजनूला भेटे ।  
 जशी सरिता सागराला मिळे ॥  
 आशा मुमताजच्या प्रेमात बुडाली ।  
 न कळे तिजला नियतीच्या काय मनी ।  
 जणुकाही आकाशीची कुन्हाड कोसळली ॥  
 पतिराजांची स्वारी अल्लाला प्यारी झाली ।  
 आशाचे वैवाहिक जीवन अल्पायुषी ठरले ॥  
 सासरचे लोक तिचा छळ करू लागले ।  
 घराबाहेर तिला त्यांनी हाकलून दिले ।  
 माहेरी परतण्यासाठी तिचे मन आक्रंदू लागले ॥  
 वेड्या प्रेमाची वेडी कहाणी ।  
 निष्ठुर दैवाने संपवून टाकली ॥  
 कली अनारची हिंदुस्तानात फुलली ।  
 पाकिस्तानात जाऊन वेडी चिरडून गेली ॥

- गजानन अराणके, पुणे



## मूर्ख माणूस

रामभाऊ व रमा काकूंचा आपसात खूप वादविवाद झाला. कोणीही माघार घेईना. संतापून रमाकाकू म्हणाल्या, 'मी सर्व प्रकारची माणसे पाहिली पण मूर्ख माणूस पाहिला नव्हता.'

रामभाऊ लगेच म्हणाले, 'छान, तुझी ती पण हौस पूर्ण करून घे. आरश्यासमोर उभी राहून स्वतःला पहा.'

- पु.नि.देशपांडे, अमरावती



## छायागीत

अलीकडे पलीकडे ट्रान्झिस्टर घुमलेला ।  
 झोपडीकडे पाठंगुन म्हातारा बसलेला ॥  
 खिडकी खिडकीत रेडिओ केकाटलेला ।  
 कानठळ्या चुकवीत म्हातारा दमलेला ॥  
 पायरी पायरीवर स्टेरिओ निनादलेला ।  
 अबब ? इतका खर्च ? म्हातारा करवादलेला ॥  
 ब्लॉक ब्लॉक मधून टी.व्ही.घुसलेला ।  
 गप्पातले काव्य संपून तो उदासलेला ॥  
 काना-कानाशी मोबाइल चिकटलेला ।  
 म्हातारा अधिकच एकटा झालेला ॥  
 झोपडी, चाळ, ब्लॉक, बंगलेवाला ।  
 लाऊडस्पीकर्सने भारावलेला ॥  
 फेऱ्या घालीत घालीत शिणलेला ।  
 म्हातारा, पोरका, पोरका झालेला ॥  
 श्लोक, रामरक्षा, नातू विसरलेला ।  
 झोपाळा आठवीत टॉवरमध्ये म्हातारा कुचंबलेला ॥  
 म्हातारा कुचंबलेला ॥

- सौ.कल्पना सुभाष कोठारे, सांताक्रुझ

## ज स्मरण

जेव्हा जमेल तेव्हा सांभाळून घे मनाला  
 पुत्र-पौत्रिकांना आधार दे क्षणाला  
 सांगून 'वीर' गेले, किती वार सोसले मी  
 दुबळ्या मनाला, ना अडवले कधी मी  
 हौतात्म्य होई 'दुबळे' पाहूनी आसवांना  
 देऊन 'धीर' त्यांना, आडव भावनांना  
 जेव्हा जडेल 'प्रीती' तेव्हा गळेल गर्व  
 जग रहाटी असे ती सांगून जाती सर्व  
 'प्रभू' सावरे तयांसी, भक्तांसी हात देई  
 सश्रद्ध वत्सलांना तारांनी तोच नेई  
 भक्ता उठोनी पाहा तू, समईत 'सांजवाती'  
 निःशब्द मंडपी त्या खगही गीत गाती  
 'इंदु' प्रकाश किरणे न्हाऊ तयांस घाली  
 मनुजा उभा राहा तू, घटिका समीप आली

- विनायक जोशी, डोंबिवली (प.)

दूरध्वनी : 0249-2489443



## ज तान्हुला

लडिवाळ किती हा तान्हा  
 लाविले वेड ह्याने आम्हा ॥१॥  
 निरागस हा हासरा  
 गाली गुलाब साजरा  
 रक्तवर्णी ह्या अधरा  
 वाटे चुंबुनी घ्यावे पुन्हा ॥१॥  
 भाव गोड मुखवावरी  
 जाता माऊली दुरवरी  
 झाली मूर्ति ही बावरी  
 जणू यशोदेविण तो कान्हा ॥२॥  
 चंचल हा खगापरी  
 स्थिर न राहे क्षणभरी  
 कष्टवितो मातेस भारी  
 परी का न आटे प्रेम पान्हा ? ॥३॥



- सौ. स्नेहल तन्हाळकर,  
 अकोला

## ज न्यायच उफराटा

न्यायच उफराटा  
 जगाचा न्यायच उफराटा ॥१॥  
 ज्या लोकांनी देशासाठी  
 प्राणांचीही दिली आहुती  
 त्यांची नाही आठवण कोणा, अश्रुभाव खोटा ॥१॥  
 स्मृतीही नाही त्या नेत्यांची  
 राष्ट्रप्रगती करणाऱ्यांची  
 झिजूनिया रात्रंदिन ज्यांनी दिधली देशास प्रतिष्ठा ॥२॥  
 स्वतंत्र करण्या मातृभूमिला  
 कारावासही ज्यांनी भोगिला  
 नावही नाही ओठी ज्यांच्या गणती नाही कष्टा ॥३॥  
 कोणाचाही मृत्यू घडला  
 खंड न जीवन-व्यापाराला  
 कोण अडवितो जनरीतीला, प्रश्न असे मोठा ! ॥४॥

- सुभाष शं. सरदेशमुख,

सातारा-२

## डोळे : मनाची खिडकी

मानवी मनांची उर्मी डोळे  
 आंतर मनाची खिडकी डोळे ।  
 निसर्गकृत अनुपम उपहार डोळे  
 जीवाचा जीव की प्राण डोळे ।  
 कसे वर्णू मी भावविश्व डोळ्यांचे  
 असे डोळे अन् तसेहि डोळे ।  
 घायाळ करती जुलमी डोळे  
 मदधुंद करती नशीले डोळे ।  
 शिकारी डोळे अन् विश्वारी डोळे  
 बोलके, निश्चल अन् करारी डोळे ।  
 हृदय चिरती मर्मभेदी डोळे  
 गुपित मनाचे उघडती डोळे ।  
 सौजन्यपूर्ण निरहंकारी डोळे  
 कस्पटासम लेखती अहंकारी डोळे ।  
 निरागस, पारदर्शी अन् भावूक डोळे  
 असहाय अगतिक का पाणावती डोळे ? ।  
 अंगार बरसती खूँखार डोळे  
 लोभी, लोचट अन् लाचार डोळे ।  
 समाधानी शांत अन् कृतार्थ डोळे  
 मयूर अन् संशयपीडित डोळे ।  
 स्वप्नवेडे अव्यवहारी डोळे  
 पाषाणहृदयी अतिव्यवहारी डोळे ।  
 अंतरीचा सल जपतात डोळे  
 वासनेने कामांधही बनतात डोळे ।  
 नवक्षितिजांचा वेध नित्य घेती  
 अवरखळ अन सृजनशील डोळे ।

- सु.र.जैन, औरंगाबाद  
 दूरध्वनी - ०२४० - २३६९९३६



## ○ ओढ

भक्ति माझे मनात, मन रंगे ध्यानात ।  
 ध्यान माझे लागले विदूचरणी ! ॥  
 सावळ्या रुपामाजी, तेज कों दटले ।  
 माळ वैजयंती गळा, कर कटी ठेवलेले ॥  
 एका विटेवरी उभा, सखा माझा विदूराय ।  
 आणि अर्धांगी समीप, साथ करी रूक्मिणी माय ॥  
 कृपा त्यांच्या दृष्टीत, अमृताच्या वृष्टीत ।  
 चिंब झाले मन्मन, रोमरोमी ! ॥  
 भीमेच्या तीरावरी, जनसागर उसले ।  
 मृदंगाच्या थापेवरी, एकतारी गोड बोले ॥  
 पाय नाचण्यात दंग, मुखी अवीट अभंग ।  
 देवाजीच्या दारी आज, फक्त भक्तीचाच रंग ॥  
 गोकुळीच्या बनात, गोपिकांच्या मनात ।  
 कृष्णसखा खेळे जैसा, वृंदावनी ! ॥  
 आज लागे माझ्या जीवा, सख्या विठोबाची ओढ ।  
 नेत्र लागले पैलतीरा, घास लागेना हो गोड ॥  
 मन विटले संसारा, देहाची या काय मात ।  
 आता ध्यानी-मनी-देही, फक्त एक भगवंत ॥  
 नाम माझ्या मुखात, दंग झालो सुखात ।  
 कां करू कुणाची, मनधरणी ? ॥

- गोविंद करमरकर, सांगली

## चारोळी

कोणीतरी कुठेतरी  
 थांबायलाच हवे ।  
 खेळून झाल्यावरती डाव  
 येऊ द्यावे भिडू नवे ॥



\*\*\*\*\*

गरज आणि इच्छा यांना  
 नसतो कधीच अंत ।  
 थांब्यावरती शांत बसावे  
 मुळी नसावी खंत ॥

- श्रीकांत मनोहर काटे, अमरावती

## भटकंती

## “सिरोंचा”

जानेवारी १९८७ च्या शेवटच्या आठवड्यात नागपूरला युनियनची कॉन्फरन्स होती. कोल्हापूरमधील आम्ही दहा-बारा जण आलो होतो. येथूनच मी, मालणकर व पाटोळे ताडोबा व सिरोंचाला जावयाचे ठरविले. आमचे मित्र श्रीयुत फणसळकर त्यावेळी सिरोंचाला डिव्हिजनल फॉरेस्ट ऑफिसर या पदावर होते. यांच्या स्वास निमंत्रणास्तव या भागात गेलो. त्यावेळी आताचा गडचिरोली जिल्हा नवीनच निर्माण झाला होता. चंद्रपूर किंवा गडचिरोली जिल्ह्यामध्ये भल्याभल्यांची झोप उडायची. सरकारी अधिकाऱ्यांना या भागात बदली म्हणजे काळ्या पाण्याची सजाच.

महाराष्ट्राचे शेवटचे टोक अति दुर्गम भाग सिरोंचा. गावाच्या नावाप्रमाणे त्याला भेट दिल्यानंतर ‘सिर उंचा’ झालाच पाहिजे. स्वच्छ हवा, निसर्ग, उत्तम जंगल, प्रचंड मोठ्या नद्यांनी हा परिसर व्यापून गेला आहे. हे सर्व पाहत असताना मन भारावून जाते. येथील मुक्कामात आपण या परिसराशी एकरूप होऊन जातो.

चंद्रपूरपासून ११६ कि.मी. अंतरावर अलापल्ली व त्यानंतर १०० कि.मी. सिरोंचा म्हणजे दंडकारण्य-साग, ऐन, बांबू, बिजा, हिरडा, बेहेडा, अर्जून अशा विविध वृक्षवेळींनी व्यापलेला अति भव्य जंगली प्रदेश. नक्षलवादाला जन्म येथेच झाला. हळूहळू आपली पाळेमुळे खोलवर या परिसरात पसरवली. आदिवासी लोकांची सहानुभूती मिळवण्यात यशस्वी झाले. आलापल्ली सिरोंचा या १०० कि.मी. च्या अंतरामध्ये वाटेत मोसमी, रेपनपल्ली, अभीपल्ली, बामणी ही गावे आदिवासींचे अस्तित्व दाखवीत होती. उंच उंच ताडीची झाडे शोभा वाढवीत होती. तिन्हीही ऋतूत नक्षलवादी लोकांचे अस्तित्व जाणवत असते. येथील उन्हाळा अंगाची लाही-लाही करतो. तापमान ४७ सेंटी ग्रेड असते. रक्त गोठवून टाकणारा हिवाळा तर पावसाचा मारा अवर्णनीय. नद्यांना महापूर आल्यानंतर काही वेळा हेलिकॉप्टरमधून रसद पुरविण्याची वेळ येते. शतकानुशतके मागासलेल्या अप्रगत आदिवासी (उडियागोंड) येथे आहेत. कोंबड्या, बकऱ्या तर सोडाच नरबळीची प्रथा पण अद्याप येथे अस्तित्वात आहे. वीज अद्याप बऱ्याच भागात पोहोचलेली नाही. आमचा बेस कॉप सिरोंचा येथे वनविभागाच्या अतिथी गृहात होता. त्यामुळे आदरातिथ्य अतिशय उत्तम. न विसरण्याजोगे होते. जेवणामध्ये मोठमोठे झिंगे (Prons) असत त्याच्यावर आम्ही येथेच ताव मारत असू.

एका बाजूला प्राणहीता नदी तर दुसऱ्यास बाजूला गोदावरी नदी कालेश्वरनगरम येथे प्राणहीता व गोदावरी या दोन्ही नद्यांचा संगम आहे. या ठिकाणी नदीचे पात्र ३ कि.मी. पेक्षाही रूंद आहे. अप्रतिम नद्यांचे विस्तीर्ण पात्र पाहत असताना अंतःकरण आनंदाने हेलावून जाते. जंगल भ्रमणाने दिवस भराभर निघून जात होते. सिरोंचा, वर्धम, अंकिसा, असरलीच्यापुढे सोमनपल्ली येथे नद्यांचा

संगम होतो. सिरोंचाकडून येणारी गोदावरी व भांमरागडकडून येणारी इंद्रावती नदी यांच्या विस्तीर्ण पात्रामध्ये शंकराचे देऊळ आहे. या ठिकाणी उभे राहिल्यास आमनेसामने महाराष्ट्र व मध्यप्रदेश यांच्या सीमा आहेत. तर दुसऱ्या बाजूला आंध्रप्रदेशची सीमा आहे व चहुबाजूने घनदाट जंगल आहे. या परिसरामध्ये नक्षलवादी लोकांचे वास्तव्य आहे. येथे फार काळ थांबणे खूपच धोक्याचे आहे. या भागाची आठवण म्हणून नदीच्या पात्रातील गुळगुळीत छोट्या आकाराचे दगड-गोटे घेतले. आम्हा सगळ्यांचा पाय येथून निघता निघेना. नीरव शांतता असलेला हा भाग हृदयाचा ठोका चुकविणारा आहे. कोणत्या क्षणी नक्षलवादी लोक येतील हे सांगता येत नाही. येथे माहितगार लोकसुद्धा यावयास धजावत नाहीत. आमचे परम भाव्यच म्हणून या भागातील अनुभव आम्हाला घेता आला. याचे श्रेय आमचे मित्र फणसळकर यांना देत आहोत.

सिरोंच्यापासून आंध्रमधील कालेश्वर शंकराचे मंदिर आहे. महाशिवरात्रीला मोठी यात्रा भरते. येथून हैदराबाद सात तासांच्या अंतरावर आहे.

पावसाळ्यामध्ये गोदावरी नदी क्रॉस करणे फारच अवघड. नदीचे पात्र समुद्रासारखे रुंदावत जाते. पाण्याला ओढ जबरदस्त असते व प्रवाहामध्ये पाण्याचे भोवरे निर्माण होत असतात. जंगल भागातून वेगाने अनंत झाडे झुडपे बांबूची बने वाहत येत असतात. यावर अनेक जातींचे सर्प, सरपटणारे प्राणी पहावयास मिळतात. हे पाहत असताना मनुष्य गलितगात्र होतो. अत्यंत प्रतिकूल परिस्थितीत काही कामानिमित्त पलिकडच्या किनाऱ्यावर जावयाचा प्रसंग आल्यास नावेतून जात असताना हे दृश्य पहावयास मिळते.

१९७४ सालाची घटना आहे. पावसाळ्याचे दिवस. नदीला पूर येऊन गेला होता. पण पाण्याला ओढ होती. दोन वनाधिकारी पट्टीचे पोहणारे प्रवाहाबरोबर वाहत गेले ते कायमचेच. दोघांचाही मृत्यू झाला. एकाचे नाव देवस्थळे तर दुसऱ्याचे नाव कापरे.

सिरोंचा मध्येच दोन घटना पाहावयास मिळाल्या. एका प्राथमिक शिक्षकाचा संशयावरून नक्षलवाद्यांनी खांद्यातूनच एक हात निकामी करून टाकला. त्याला वाटले हा शिक्षक पोलिसांचा खबऱ्या आहे. दुसरी घटना वनरक्षकाची हत्या. एका झुडपावर रक्ताचे भरपूर डाग पडले होते, रक्तही तसे चिकट व ताजे दिसत होते. जेव्हा ही घटना पाहिली त्याच्या आठ-दहा तास आधी या रक्षकाची हत्या करण्यात आली होती. तर दुसऱ्या गावात पोलिस पाटलाची हत्या करण्यात आली होती. सर्वच काही भयानक. अंगावर शहारे आणणारे होते. तेथील लोक म्हणत होते की संशयावरून काही व्यक्तींना जमिनीमध्ये गळ्याइतके पुरून शिर धडा वेगळे करतात. असा हा परिसर या भागात नोकरी करणे म्हणजे किती अवघड असेल.

- मारुती बसरीकट्टी, कोल्हापूर,  
दूरध्वनी - ०२३१-२५३७६७२

## ॥ ऊन-पाऊस

श्रावणमासी चालतो ऊन पावसाचा खेळ !  
 इंद्रधनुही घालीतसे सुंदर सप्तसंगांचा मेळ  
 हिरवे डोंगर हिरवी धरणी पसरली रानोमाळ  
 त्या हिरवाईतून सहज पाझरे निर्मळ शीतल जल ॥१॥  
 अवलोकन करिता या रम्य निसर्ग सौंदर्याचे  
 भासे मज फिटे पारणे या नयनांचे  
 गगनचुंबी डोंगर दिसे शिखर मंदिराचे  
 वाटे धावत जावे अन् दर्शन घ्यावे त्या अगाध ईश्वराचे ॥२॥  
 जाणुनि मर्यादा या उंचीच्या गमे मज हा अविचार  
 पंख जरी असते मज घेतली असती उंच भरार  
 परि शक्य नसे हा तर आहे कल्पनेचा विस्तार  
 न घडता मनासारखे भोगावे लागतसे दुःख अपार ॥३॥  
 कधी सुख, कधी दुःख, कधी ऊन, कधी पाऊस करा विचार  
 करुनि विचार या सान्यांचा साधावा विवेकयुक्त आचार  
 शांत असावे माझे मन, पेलण्या हा सुख दुःखांचा भार  
 देवा तूच खरा आधार अन् शक्तीचा एकमेव दातार ॥४॥

- चंद्रकांत कुलकर्णी, मिरज  
 दूरध्वनी : ०२३३-२२२९८९३

## Placement of punctuations

AT LONDON METRO ONE GENTLEMAN ENQUIRED ABOUT SOME TRAIN TO ENQUIRY COUNTER. ABOUT ARRIVAL & DEPARTURE OF PARTICULAR TRAIN.

HE GOT REPLY AS UNDER -

"TWO TO TWO TO TWO TWO"

HE COULD NOT FOLLOW WHAT WAS REPLIED BY ENQUIRY MAN.

HE SAID ARRIVAL TIME OF TRAIN IS "TWO MIUTIES TO TWO" TILL DEPARTURE OF TRAIN IS "TWO MINUTES PAST TWO"

INSTEAD OF PUTTING IN PROPER PUNCTUATIONS AS UNDER -

"TWO TO TWO TO TWO TWO".

THEN GENTLEMAN FOLLOWED USE OF PUNCTUATIONS (PROPERLY)

- Shri V. Kamat, Fatorda, Goa

मुंबईतून रेल्वेने नेणारी राजेश रानडे.यांची लोकप्रिय

## अंबाजोगाई दर्शन यात्रा

आता पुणेकरांसाठी सुध्दा

सौवत परळी वैजनाथ रुपये ३६००/-रेल्वे ३५००० तिकीटासह

दर शनिवार/रविवार रुपये १७००/-रेल्वे स्लीपक्लास तिकीटासह

▶ ज्येष्ठ नागरिकांस सहल खर्चात १०% सवलत. ◀

मॅदणी व अधिक माहिती करीता संपर्क राजेश रानडे

अनोळखी जगाची ओळख  
**TOURWAYS**

C-305 Palm Acres.M.P.Rd,Mulund east Mumbai 81

**022 - 65 281 281**

**92232 73496**

Exclusive  
**Costal Karnataka**

north canara to south canara

scenic places Karwar & udupi district

temples  
 beaches  
 waterfalls

Tour cost

**Rs.7300/-only**

Rail fare extra

Tour date 6 to 12 march

SUMMER SPECIAL

from 17 april to 29 may

Every Friday departture.

Book 6 seats & get 1 seat free

Karwar  
 she jeshwar  
 Sadashivgad  
 Ankola  
 Sirsi  
 Magadfall  
 Barvasi  
 Jogfall  
 Kumtha  
 Gokarna  
 dhadeshwar  
 Honnavar  
 gunavanteshwar  
 idgunji  
 Murdeshwar  
 Kallur  
 annegadde  
 Udupi  
 Karkala  
 Katil  
 Dharmasthala  
 Sringeri  
 agumbe  
 Hornadu  
 Malpe  
 Kapu

Regd. under RNI No. MAHBIL/2008/25425 & Declaration No. PHM/SR/63/VIII/2008 Dated 12/5/2008  
 SSPO Pune under Postal Concession register No. L-2/RNP/PNW/M-144/2008-2010 Dated 28.05.2008  
 Licence to post without Prepayment No.: LWP-217 at Market Yard PSO, Pune 37 on 25th of each Month

## प्रतिक्रिया

जानेवारीच्या 'संवाद' मध्ये '६५ वी कला-समाधान' हा मी पाठवलेला लेख छापलेला बघून आनंद झाला. ह्या महिन्याचे 'संपादकीय' व 'नववर्षानिमित्त' हे लेख नुसते आवडलेच नाहीत तर मनावर प्रत्येक शब्द कोरला गेला.

'संवाद' लेख स्पर्धा जाहीर झाली. पुरुष व स्त्री सभासदांना common विषय व पारितोषकाचे पुरुष व स्त्री विभाग ही संकल्पनाही योग्य वाटली; कारण 'जावे त्याच्या वंशा' ह्या उक्तीप्रमाणे दोघांचाही प्रत्येक घटनेकडे बघण्याचा दृष्टिकोन वेगळ्या पद्धतीनेच व्यक्त होणार.

ॲड. श्री. प्रभाकर माळगे यांचे 'माता न तू वैरीणी' हा संदर्भ योग्य वाटला नाही. जेव्हा एखाद्या स्त्रीचे Abortion केले जाते तेव्हा तिच्या मनावर आघात होतो. त्यामानाने तिचा जोडीदार व शस्त्रक्रिया करणारा डॉक्टर मात्र मजेत मिरवत रहातात. एकूणच कुटुंब नियोजन ह्या कायद्याच्या दारुण परिणामांना समाज सध्या सामोरा जात आहे.

- वर्षा शरद जोशी,  
 डोंबिवली (पू.)

सौ. वर्षा शरद जोशी यांचा '६५ वी कला - समाधान' हा लेख जाने.२००९ च्या 'संवाद' अंकात प्रसिद्ध झाला आहे. त्यांच्या लेखातील इंग्रजी ओळ अशी 'What life is this, if full of tears, we have no time to stand and stare.'

वास्तविक ती ओळ अशी आहे -

'What is this life, if full of care,  
 we have no time to stand and stare ?'

प्रसिद्ध इंग्रज कवी W.H.Davies यांच्या 'Leisure' या कवितेच्या पहिल्या दोन ओळी आहेत.

- अरविंद पुजारी, सोलापूर

\*\*\*\*\*

'संवाद' नियमित मिळतो. डिसें.०८ चा 'संवाद' मधील माहितीपूर्ण लेख तसेच कविता आवडल्या. 'संवाद' विविध लेखनांनी नटल्यामुळे वाचनीय झाला आहे. त्याचा स्तर उंचावण्यासाठी व ह्या वयात आवश्यक अशी आरोग्यासंबंधी व इतर माहिती देत राहण्यासाठी आपण घेत असलेल्या परिश्रमाबद्दल संपादक मंडळाचे अभिनंदन.

- सु.र.जैन, औरंगाबाद

सूचना : १) या मासिकांत प्रसिद्ध झालेल्या लेखांतील मतांशी संपादकमंडळ सहमत असेलच असे नाही. तसेच जाहिरातीतील मजकुराची सत्यासत्यता सभासदांनी स्वतः पडताळून घ्यावी. त्याबाबत असोसिएशन वा 'संवाद' चे संपादक मंडळ जबाबदार असणार नाही.  
 २) असोसिएशनचे कार्यालय, सोमवार ते शुक्रवार, संध्याकाळी ६ ते ७.३० या वेळातच उघडे असते. याची कृपया नोंद घ्यावी.  
 संपर्क दूरध्वनी क्र. (०२०) २४३३२१४१

### Printed Matter

If Undelivered Please Return to :

**STATE BANK OF INDIA PENSIONERS'  
 ASSOCIATION, (MUMBAI CIRCLE), PUNE  
 Anubandh, Building No. B-2, 4th Floor,  
 Block No.16, Near Ramkrishna Math,  
 Sinhagad Road, Pune 411030. Ph: 24332141**

To,

**Publisher** – Shri. Ramchandra Narayan Lalingkar, Secretary, State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune has printed this magazine in the Printing Press owned by **Printer** – Shri. Chandrashekhar Digambar Joshi, Director, Shree J Printers Pvt.Ltd., at 1416 Sadashiv Peth, Datta Kutu, Pune – 411030 on behalf of **Owner** – State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune, at "Anubandh", Bldg.No.B2, Block No.16, Near Ramkrishna Math, Sinhagad Road, Pune – 411030. **Editor** – Shri. Krantisen Ramchandra Athawale – address as above.